

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknem, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Dobrodo« v Gocvi pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 pa v tiskarni »Slovenija« v gozdu pod Vojskem pri Idriji. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasluženi Evropi.

PROSLAVE 27. OBLETNICE ZMAGE NAD NACIFASHIZMOM

Uresničiti izročilo odporniškega gibanja proti vsem poskusom obnavljanja fašizma

Manifestacije in shodi v vseh italijanskih mestih - Veličasten sprevod v Milanu - Pobratenje med Marzabottom in Guernico - Tudi volilna kampanja v znamenju 25. aprila - Molk Kviralina

MILAN, 25. — Po vsej Italiji so danes proslavili 27. obletnico osvoboditve z manifestacijami, sprejeli, zborovali, s polaganjem vencev na spomenike žrtvam nacifasističnega terorja. Tudi na volilnih zborovanjih so skoraj vsi govorniki omenili današnjo obletnico, čeprav je bilo prav zaradi predvolilnega ozračja marsikje zaznati grobo izkrivljanje današnjega praznika in svojevrstno tolmačenje vrednot osvobodilnega boja in odporniškega gibanja. Zalostno dejstvo pa je, da je danes povsem manjkalo glas predsednika republike, ki ni smatral za potrebno, da bi se kakorkoli pridružil proslavam.

Na tisoče in tisoče ljudi se je udeležilo manifestacije v Milanu, ki jo je predvoda ANPI. Kilometrski sprej na Piazza Castello krenil do Piazza del Duomo, kjer so ogromni množici spregovorili Luzzatto (PSUP), Lombardi (PSI) in Terracini (PCI). Poleg treh strank so se manifestaciji pridružili še MPL, ACLI in trije sindikati, sprejeli pa so se delno udeležili tudi člani izvenparlamentarnih skupin in »Manifesta«.

Ganljiva je bila proslava obletnice zmage nad nacifasizmom v Marzabottom. Kjer je občinska uprava

na tudi pobuda Zveze italijanskih žena (UDI), ki so ob obletnici 25. aprila poslale španskemu zunanjemu ministru poziv v na tisoče podpisov za osvoboditev španskih političnih in etničnih.

Bolj uraden značaj so imele proslave v Rimu: pred Ardeatinskimi jarami so položili vence, na Kapiolu pa je bila svečanost, ki se je udeležil tudi predsednik vlade Andreotti. V svojem govoru je pomenil konec nekega režima ter začetek novega obdobja italijanske rekonstrukcije. Predsednik vlade je podčrtal tudi ogromno število padlih v boju proti nacifasizmu: 76.420 civilistov in 87.376 vojakov, katerim je treba priti vse, ki so izgubili življenje v uničevalnih taboriščih. Omenil je Marzabotto in Ardeatinske jame kot tragična simbola obdobja, ko so nacifasisti ustreli ali obesili kot talce 5.503 Italijane. Po mnenju Andreottija so tragični dogodki tistih dni osvetlili dve temeljni značilnosti italijanskega duha: navezanost na družino in globoko religioznost.

Kot smo omenili, so skoraj vsi govorniki na volilni kampanji poudarili pomen 25. aprila in aktualnost vrednot odpornosti v sedanjem političnem položaju, ko smo sprejeli poskus obnavljanja fašizma. Predsednik PSI De Martino je v Foligno dejal, da morajo vse demokratične, sile, ki so pripomogle k osvoboditvi ter odobri republiko ustavo, občutiti skupno obvezo, da strejo vsakega poskusa oživljanja fašizma v kakršni obliki.

Dosmrtni senator Saragat je v Firencih poudaril, da je odpornost pomenila najvišje dejanje po miru v svobodi, ki je ogromna večina Italijanov spoznala v fašistični diktaturi ter grozodejstva hitlerjanske invazije, po drugi strani pa najvišjo vrednoto politične demokracije. Duh odpornosti je danes prisoten v srcu ogromne večine italijanskega ljudstva, čeprav občutimo ponizevanje, ko se moramo spet lotiti fašističnih izbruhov.

Tajnik KPI Berlinguer je v Neaplju poudaril, da so delavci, ljudske množice in organizirano delavsko gibanje v zadnjih 27 letih preprečili, da bi blokirali pot gospodarskega in družbenega napredka, ki se je odprla z zmagovitimi protifašističnimi bojem. Berlinguer je obtožil KD, da je prav njena politika omogočila vse atentate proti zakonitim svobodom, proti demokraciji, proti razvoju, proti nacionalni neodvisnosti in suverenosti.

Značilno je, da so nekateri (predvsem demokratski) govorniki izkoristili 25. april za protikomunistično polemiko. Za vse naj omenimo le Bonomija, po mnenju katerega »moramo na današnji dan močno pokazati, da je svoboda o-

grožena ne samo s strani fašizma, ampak tudi in v še večji meri od komunizma«.

Genovski dnevnik »Il Lavoro«, ki ga vodi član vodstva PSI Vittorio, objavlja v jutrišnji številki noto, v kateri se med drugim spominja, da je lani takratni predsednik republike Saragat 25. aprila svečano sprejel na Kviralu župane mest, ki so bila odlikovana z zlato medaljo za odpornost, partizanske poveljnike, odlikovane odporniškega gibanja. Leto prej je Saragat osebo položil vence pred Ardeatinskimi jarami in na spomenik neznanemu vojaku. Po dolgi reki pravi, ko sta bila na Kviralu Gronchi in še prej Einaudi.

»Včeraj pa — se nadaljuje nota genovskega dnevnika — se je pojavil, kot za časa Segnija, molk Kviralina. To je grenak in za-

losten molk, ki potrjuje večkrat ponovljeno izjavo neofasista Almiranteja, po kateri je sedanji predsednik republike »odločujoče sila« tistih, ki sta jih italijansko ljudstvo in zgodovina 25. aprila 1945 ožigosala.

Pogajanja SALT

HELSINKI, 25. — ZDA in Sovjetska zveza sta danes nadaljevali s pogovori o omejitvi strateških oborožitev (SALT). Prejšnji teden sta bili ob srečanju odločeni zaradi odnosa načelnika sovjetske delegacije Semionova, ki je odpoval v Moskvo na posvetovanje s svojo vlado. Današnje srečanje je bilo v sovjetskem veleposlanstvu in je trajalo pol ure. Prihodnji plenarni sestanki bo v petek na veleposlanstvu ZDA.

POSEBNI NIXONOV SVETOVALEC SE JE VRNIL IZ MOSKVE V ZDA

Tajni razgovori Kissinger-Brežnjev o »važnih mednarodnih vprašanjih«

Henry Kissinger

V ospredju petdnevni pogovorov Vietnam in Nixonov uradni obisk v SZ - Danes bodo znani Nixonovi sklepi

MOSKVA, 25. — Posebni predstojnik svetovalec za zadeve državne varnosti Henry Kissinger je bil pet dni na tajnem obisku v Moskvi. Srečal se je z generalnim tajnikom KP Sovjetske zveze Leonidom Brežnjevom in se z njim pogovarjal o dvostranskih odnosih, o skorajšnjem obisku predsednika Nixona v ZSSR in, seveda, o razvoju vietnamske vojne.

Razgovor z Nixonovim odposlancom se je udeležil tudi zunanji minister Andrej Gromiko.

Vest, ki je vzbudila po celotni svetovni senzaciji, so sočasno sporočili v sovjetski prestolnici, kakor tudi v Belu hiši. Tiskovna agencija TASS je objavila kratko vest o obisku in dodala, da so pogovori potekali v »iskrenem in konstruktivnem« duhu. V Belu hiši pa je časnikarje skical glasnik ameriške vlade Ziegler. Ko jim je povedal senzacionalno vest, da je Nixonov »detič predstavnik« Kissinger bil pet dni (od 20. do 25.

aprila) v Moskvi pri sovjetskih voditeljih, je v sobo vstopil nasmejani predsednik svetovalec in začel odgovorjati na vprašanja novinarjev. Žal ni nikomur uspelo iztisniti iz njega ene same besede, razen mogleh in nepomembnih stvari.

Vprašali so ga, na primer, če se je Brežnjev pogovarjal tudi o Vietnamu. Odgovoril je, da se je v Moskvi pogovarjal o vseh odprtih vprašanjih in tudi o najvažnejših. Takoj nato je dodal, da je »težka vojna v Vietnamu« razlog za novo zaostrovanje s S. jetskimi zvezami, kar pomeni, da je indoktatsko vprašanje bilo v ospredju sestanka. Kissinger je tako poudaril, da nista nikoli — ne ZDA, ne ZSSR — mislili na možnost preklica vabila Nixonu, naj obišče Moskvu.

Nixon bo govoril ob 22. uri po newyorškem času. Te dni se je, med drugim posvetoval tudi z južnovietnamskim predsednikom Van Thieujem.

DANES

V vseh italijanskih mestih so včeraj proslavili 27. obletnico zmage nad nacifasizmom. Govorniki na raznih manifestacijah so poudarili aktualnost vrednot, ki so označevala odporniško gibanje, še posebno v današnjem trenutku, ko se v Italiji sprejema fašistična nevarnost. Treba je poraziti vse poskuse oživljanja fašizma, da dosega tega cilja pa je potrebna enotnost vseh tistih sil, ki so pred 27 leti z združenimi močmi osvobodile Italijo izpod nacifasističnega jarma.

Južnovietnamska osvobodilna vojska je obkolila Kontum in se pripravlja na odločilno bitko za zavzele Osrednjih visokih planov. Sajgonci, najemniki so v zadnjih 24 urah zapustili devet oporišč, vendar padajo iz zasede v zasedo. Glavni štab FNO je ukazal svojim četam, naj napad začnejo takoj, najemnikom pa onemogočijo beg.

Iz Moskve je medtem prišla senzacionalna vest, da se je Nixonov poseben svetovalec Henry Kissinger pet dni tajno pogovarjal z Brežnjevom. Sad teh razgovorov je sporočil, da bo Nixon seznanil še danes ameriško ljudstvo in svetovno javnost s svojimi sklepi glede vietnamske vojne. Govoril bo ob 22. uri (po ameriškem času).

V Zahodni Nemčiji je vsa politična pozornost sedaj obrnjena na odločen spopad med socialdemokratsko — liberalno večino in demokristjansko opozicijo. Jutri bo Brandtovo razpravljal in glasoval o nezaupnici Brandtovi vladi, ki so jo predložili demokristjani. Če bo nezaupnica izglasovana bo kancelar Brandt zamenjal predsednik demokristjanske stranke Barzel. Z nezaupnico in z odstranitvijo Brandta hočejo demokristjani preprečiti ratifikacijo pogodbe s Sovjetsko zvezo in Poljsko.

Na Opatin je bilo večerj profitašistično zborovanje KPI, na katerem sta govorila poslanec Albini Šker in član centralnega komiteja KPI Giuliano Pajetta. Prečitali so tudi poziv skupine slovenskih kulturnih in javnih delavcev slovenskim volivcem, v katerem jih vabijo, naj oddajo svoj preferenčni glas komunističnemu kandidatu za poslanskega zbornika Albina Škeru in tako omogočijo njegovo izvolitev. Na volilnem zborovanju za KD v Devinu je prof. Mazonca posredno obodil nesprejemljivo izjavo Don Marzarija med svečanostjo v Rižani, ko je izrazil slovenske imenoval za tuje.

Močna burja s sunki okrog 100 km na uro je dopoldne odtrgala z naveze plavalčji dok v gradnji, in ga zagnala proti miljskemu valobranu. Delavce so s precejšnjim naporom rešili vlačici, dok pa je še vedno ob valobranu.

V Gradcu je bila včeraj osrednja proslava 25. aprila na R.škem, na kateri sta govorila za ANPI in slovenščini Lado Dornik in v italijanski Arturo Calabria, uradni govornik pa je bil podpredsednik državnega odbora Enzo Moro. Med proslavo 25. aprila v dvorani gorškega občinskega sveta je novi gorški demokristjanski župan govoril tudi o »deportiranih v Jugoslavijo«, niti z besedice pa ni omenil ogromnega deleža gorških Slovencev v partizanskem boju. Gorška SDZ je s posebnim sporočilom italijanskemu tisku pozvala svoje pristaje, da na volitvah 7. maja oddajo svoj glas Krškanski demokraciji, pri čemer dopušta možnost, da glasuje kdo za PSDI.

Včeraj jutraj so v Gorici odkrili, da so neznani vandali opustošili židovsko sinagogo v mestu.

V BUNDESTAGU JUTRI ODLOČILNI NAPAD NA BRANDTOVO VLADO

Demokristjani predložili nezaupnico, da bi preprečili skorajšnje glasovanje o ratifikaciji pogodbe z Moskvo in Varšavo

BONN, 25. — Zahodnonemški parlament bo v četrtek odločil o usodi sedanje Brandtovo vlade: začela se bo razprava o nezaupnici vladi, ki jo je predložila demokristjanska opozicija. Do glasovanja o nezaupnici bi morali priti že v četrtek zvečer. Če bo zmagala opozicija bo Brandtovo mesto zasedel predsednik zahodnonemške demokristjanske stranke Barzel.

Vse politično življenje v Bonnu je sedaj bolj ali manj podrejeno četrtekovi razpravi v parlamentu. Kot je znano zahodnonemski demokristjani odločno nasprotujejo ratifikaciji v parlamentu pogodbe z Moskvo in Varšavo. O tej pogodbi bi moral Bundestag odločiti 5. maja. Demokristjani pa se hkrati zavedajo, da bi imel njih frontalni napad na sklenjenjo pogodbe s Sovjetsko zvezo in Poljsko z zavrnitvijo ratifikacije lahko resne mednarodne posledice in bi se s tem politično osamili. Zato so izkoristili priložnost, da se bo v četrtek začela razprava o državnem proračunu. Zaradi tega bo njihova nezaupnica slonela predvsem na gozpodarski vprašanji, čeprav je jasno, da hoče zahodnonemška demokristjanska stranka na vsak način odložiti ratifikacijo pogodbe z Moskvo in Varšavo.

Danes sta Brandt in Scheel po televiziji kritizirala demokristjansko opozicijo in jo obtožila strahopetnosti v zunanji politiki in širjenja prepelaha v državi. Oba sta izrazila prepričanje, da bo vladna koalicija vzdržala napad in zavrnila demokristjansko nezaupnico. Po drugi strani pa opozicija pravi, da vlady dejansko nima več večine v parlamentu in je prepričana, da bo v četrtek najmanj 250 poslancev (absolutna večina znaša 249) glasovalo proti vladi. V resnici ima socialdemokrati v berlinski trenutno še samo en glas večine v parlamentu, potem ko jih je zapustil eden od liberalcev. Opozicija pa računa, da bo do četrtega prišla na svojo stran še kakšna liberalca, ki koleba med vladno večino in opozicijo. Dejstvo je, da je demokristjan Barzel s to potezo postavil na kocko morda celo svojo politično kariero. Nekateri krogi v Bonnu menijo, da je pred tem odločilnim korakom zahodnonemška krščanska demokracija dobro napravila račune in da so za kulise že započeli »susod« Willyja Brandta. Prav nekateri demokristjanski poslanci pišejo, da ima krščanska demokracija namen, če bo prišla na vlado, ponovno nacet pogajanja s Sovjetsko zvezo.

Gabaglio potrjen za predsednika ACLI

RIM, 25. — Vsestranski svet ACLI, ki je bil izvoljen na 12. kongresu v Cagliariu, je danes potrdil Emilio Gabaglio za predsednika te organizacije. Za podpredsednika je bil izvoljen Domenico Rosati. Vsestranski svet je tudi soglasno odobril izjavo ob 25. aprilu, v kateri ACLI podčrta svoje »demokristjansko bistvo ter zvestobo idealom svobode in pravice, ki so bili osnovne smerice boja proti nacifasizmu, za nacionalno neodvisnost ter za uveljavitev nove družbe, zgrajene z odlo-

Positivni rezultati jugoslovanskega gospodarstva

BEOGRAD, 25. — Komisija zveznega izvršnega sveta za vprašanja gospodarske politike je danes med drugim razpravljala o gospodarskih gibanjih v prvem četrtletju. Komisija je ugotovila, da so bili v tem razdobju doseženi dobri rezultati, posebno na področju plačilne bilance, kjer se je občutno zmanjšal deficit, istočasno pa so zabeležili povečanje potrošnje, posebno osebne, in to preko povečanja, ki ga predvideva resolucija zvezne skupščine v gospodarski politiki. Osebnih dohodkov so v prvem četrtletju rasli hitreje od produktivnosti dela. Če bi se te tendence nadaljevale, bi po oceni vseh organov to devalviralo ostale pozitivne rezultate. Komisija sodi, da sedanje gospodarsko stanje ne zahteva sprejema novih ukrepov, temveč samo dosledne izvajanje že sprejetih.

Najemniške čete sajgonke vlade se panično umikajo z Osrednjih visokih planov. Nanje pritiskajo partizani FNO od vseh strani. Obstreljujejo jih s topovi, saboterji pa pred njimi rušijo mostove. Tako je padla v zasedo tudi kolona korejskih plačancev, ki so posejali Vietnam s požigi in množičnimi pokoli. Gverilci FNO so korejsko kolono zdesetkali. V plen pa so dobili večje število tankov in topov. Na sliki: zbit ameriški helikopter, v ozadju pa zajeti tanki

Osvobojeni Rauti napoveduje udeležbo v volilni kampanji neofasistične stranke

RIM, 25. — Član vodstva MSI Pino Rauti, ki so ga včeraj izpustili na svobodo z dvumeno formulacijo, da »ne obstajajo zadostni dokazi«, je danes odstopal iz Milanu v Rim. Kot je znano, je Milanjski preiskovalni sodnik dr. D'Ambrosio odredil, da častnik ne bo smel zapustiti Rima, ter da se bo moral enkrat na teden javiti na postaji javne varnosti ter podpisati register o prisotnosti. Proti Rauti

tiju obstajajo namreč po mnenju sodnih oblasti utemeljeni sumi: kot kaže, bo skušal dr. D'Ambrosio zbrati proti častniku zadostno število dokazov, da bi ga lahko ponovno aretirali.

Vsekakor pa je Rauti sedaj na svobodi, čeprav nekoliko omejen: sam častnik je napovedal, da se bo udeležil volilne kampanje MSI ter da bo imel prvo volilno zborovanje 30. aprila v rimskem gledališču »Adriano«.

Odgovorni urednik založnik in nekateri častniki rimskega profasističnega dnevnika »Il Tempo«, pri katerem je Rauti zaposlen, bodo tožili odgovornega urednika socialističnega glasila »Avanti« zaradi članka, v katerem je bil izražen dvom o verodostojnosti pričevanja Rautijevih kolegov milanskega preiskovalnega sodnika.

SAJGON, 25. — Na hribovitem področju Osrednjih planov enote osvobodilne vojske obkoljujejo glavno mesto pokrajine in izredno važno postojanko Kontum. Po zavzetju mest Dakto in Than Canh so se vojski sajgonke kolaboracionistične vlade razpršili v popolnem neredu. Računajo, da se je kakih tisoč vojakov predalo zmagovalcem, drugi pa so odvrgli uniforme in se po mikajo proti jugu. Poveljstvo vojske kroja je ukazalo preostlim silam, naj ustvarijo drugo obrambno črto v brezupnem poskusu da zavstavi porajanje partizanskih čet, tankov in topništva. Slabo in oblačno vreme pomaga partizanom, saj so stratosferski bombniki ameriškega letalstva, zlovesči B-52, prisiljeni bombardirati v slepo. Kljub temu je ameriško poveljstvo ukazalo nadaljevanje bombardiranja, predvsem področji okoli Kontuma. V devetih valih so skupine bombnikov iz višin stresli na izmučeno področje skoraj 900 ton eksploziva in bomb. Pod točo ognja in razžarjenih drobov so partizani v zadnjih 24 urah zavzeli nadaljnjih devet urjen oporišč sajgonke vojske. Zdržen je ves sistem vojaških oporišč, katerega »moramo na današnji dan močno pokazati, da je svoboda o-

ja. od obale do kambaške in laoske tromeje.

V panjčnem begu iz zavzetih mest so najemniki pustili v rokah enot FNO najmanj 17 tankov in 25 topov. Sajgonci niso mogli ustvariti zavzelo reko Dank Pisi, ob mestu Vo Dinh. Nekaj ur pozneje so se na planoti nad reko prikazali prvi tankovski oddelki FNO, vendar ni znakov o spopadih. Pač pa partizansko topništvo sistematično nabija položaje sovornika s hitrimi topovi kalibra 150 mm in jih emehča. Na vadno planjo oddelki FNO v napad po večurnem enčanju položajev.

Sajgonsko poveljstvo je moralo priznati, da so partizani na visokih planotah gospodarji položaja. V svojih rokah imajo vse cestne povezave z mestom Pleiku, medtem ko je Kontum popolnoma odrezan. Najemniški vojski je tudi umik onemogočen, saj so porušili pred njimi več mostov in postavili močne zasede. Koliko je sajgonških plačencev na obrambni črti pri Vo Dinh? Računajo, da se je večina razbežala. Na mestu je ostalo le pet bataljonov »erangerjev« in ena četa padalcev. Morala je med njimi nizka, ko je priznal sam glasnik generalnega štaba, ki je dejal, da upa na pomoč iz neba (misli je ameriške bombnike).

V Kontumu pričakujejo napad partizanskih oddelkov v jasni zavesti da je bitka izgubljena. V mestu so ostali samo oddelki civilne garde, nekake policije.

Iz džungle se je v prvih jutranjih urah, kmalu po polnoči, oglasila radijska postaja »Giai phong« (Osvoboditev). V kratkih presledkih odajda ukaz glavnega štaba osvobodilnih sil, v katerem FNO naroča svojim vojaškim enotam, naj začnejo napad (s topništvom in tanki) na Kontum.

»Sledite sovražniku, napadajte ga, da ne bo usel iz področja Kontuma«, »Vojne enote«, pravi radio, »naj porušijo mostove in presekajo ceste, postavijo je treba zasede in zaletijo čim večje število ujetnikov. S temi je treba ravnati v skladu z desetimi točkami začasne revolucionarne vlade, kar pomeni, da bo vojakom dana možnost, da se umaknejo na osvobodena področja in sodelujejo pri obnavljanju družbenega življenja.

»Sajgonška vojska mora prej ali slej spoznati stvarnost in novi položaj: edina rešitev je predajanje, se zaključuje sporočilo glavnega štaba, ki omenja zmage na Osrednjih planotah.

Dopisnik lista »Nhan dan« pa ugotavlja, da so najemniške enote v Kontumu in pri Vo Dinh slabo založene s strelivom, hrano in gorivom, medtem ko se zdaj, da je začasna revolucionarna oblast spejla, se pred ofenzivo, podzemski štiripalčni naftovod, iz katerega črpa gorivo osvobodilne tankovske enote. Te so namreč opremljene v glavnem s sovjetskimi tanki, ki gredo na nafto.

S fronte pri Sajgonu poročajo, da je topništvo FNO ponovno obstreljevalo obkoljen garnizon v An Locu. Na utrbi sredi porušenega mesta so izstrelili v 24 urah 1600 raketen izstrelkov.

O uspehih osvobodilnih sil poročajo prvič tudi iz sosednjega Laosu. Enote vojske »Pathet Laos« (Svobodni Laos) princa Sufanuvonga so

zavzele postojanko vladne vojske komaj 18 kilometrov od kraljevske prestolnice Luang Prabang. V oporišču je bilo 200 vojakov, od katerih je polovica padla v spopadu.

Kambaška vojska »domovinske fronte« je obkolila glavni mesti indokitskih pokrajin Svay Rieng in Prey Veng in ju prejšnjo noč obstreljevala z raketenimi izstrelki. Poročajo, da uporiške enote nadzorujejo že 115 kilometrov dolg pas ob državni cesti št. 1 (cesta Phnom Penh — Sajgon) do oporišča Nea Luong, ob reki Mekong, 54 kilometrov od Phnom Penha.

V ZDA se nadaljuje manifestacija proti umazani vojni, predsednik Nixon pa se je vrnil iz štiridnevni »počitnice« iz Marylanda. V Belu hiši trdijo, da bo spregovoril narodu pred koncem aprila. Očitno se mora sedaj še posvetovati s svojim sodelavcem Kissingerjem, ki je se ravnanje vrnil iz Moskve. O tem poročamo na drugem mestu.

Sadat jutri v Moskvo

KAIRO, 25. — Egiptovski predsednik Sadat bo v četrtek »dopolval« v Moskvo na uraden obisk na po-

vabilo centralnega komiteja KP SZ in sovjetske vlade. Obisk bo predvidoma trajal dva ali tri dni. Sadat se bo s sovjetskimi voditelji pogovarjal o egiptovski zahtevi po novih lovskih bombnikih in raketah, o perspektivah politične rešitve bližnjavzhodne krize in o sklicanju konference nevtrčnih držav Sredozemlja, na kateri naj bi razpravljali o »neutralizaciji« sredozemskega območja.

Priprave na sestanek Indira Gandhi-Buto

RAVALPINDI, 25. — Indijska delegacija, ki jo vodi pooblaščen minister Dhar, je danes prispela v glavno pakistansko mesto, kjer bo imela jutri pogovore s pakistanskimi voditelji. Na pogovorih bodo obravnavali vprašanje morebitnega srečanja med predsednico indijske vlade Indiro Gandhi in pakistanskim predsednikom Butom. Pred odhodom iz Novega Delhija je Dhar izjavil, da si Indija želi živeti v miru tako s Pakistanom kot z vsemi svojimi sosedmi.

ZASEDANJE ZAKLADNIH MINISTROV EGS

Posvečena pozornost državam v razvoju

Spremeniti način obravnave mednarodnih denarnih vprašanj

RIM, 25. — Zakladni ministri Evropske gospodarske skupnosti so danes zaključili dvodnevno zasedanje, katerega so se prvič udeležili zakladni ministri Vel. Britanije, Danske, Norveške in Irske. Včeraj so zakladni ministri razpravljali o zmanjšanju nihanja tečajev valut EGS do največ 2,25 odst., ki je stopilo včeraj tudi v veljavo, danes pa so obravnavali kočljiva vprašanja preureditve mednarodnega denarnega sistema. Predstavniki desetih držav so soglasno sklenili, da bi moral v bodoče proučevati mednarodni denarna vprašanja poseben odbor, ki naj bi ga sestavljalo od 20 do 22 držav in ne več samo predstavnikov takimenovane skupine desetih, se pravi desetih industrijskih najbolj razvitih držav na svetu. V novem odboru bi morale biti zastopane tudi države v razvoju.

Članice Evropske gospodarske skupnosti so se že na zadnjem sestanku »skupine desetih« v Washingtonu prepričale, da ni mogoče več odločiti o svetovnih denarnih zadevah v tako ozkem krogu kot doslej, ker je treba upoštevati ves ostali svet, zlasti pa še države v razvoju, ki se na žalost ne razvijajo tako hitro kot se razvije države, kar ustvarja med razvitimi in nerazvitimi vedno večji prepad. Zato, so se, že tedaj prepričali, da je treba spremeniti dosegajni sistem. Na sestanku so soglasno sklenili, da je treba vključiti tudi nerazvite države v poseben odbor, ki

bo proučil preureditev mednarodnega denarnega sistema.

Finančni ministri gospodarske skupnosti so bili hkrati mnenja da bodoči odbor »20« ali »22« mora obravnavati izključno mednarodna finančna denarna vprašanja in se ne sme spuščati v obravnavo trgovinske izmenjave. Soglašali so, da mora še naprej o trgovinski izmenjavi razpravljati mednarodna ustanova GATT, ki je zato najbolj pristojna. Poleg tega so finančni ministri govorili tudi o vprašanju posebnih pravic o najemu posojil iz mednarodnega sklada, do katerih naj bi imele dostop tudi države v razvoju. Pri tem so ministri gospodarske skupnosti upoštevali zlasti države, ki so nastale v mnogih državah v razvoju po lanskoletni spremembi mejnjalnega tečaja ameriškega dolarja.

Čile napovedal diplomatske odnose s Hanojem in Pjongjangom

SANTIAGO, 25. — Čilski zunanji minister Almeyda je sporočil, da bo Čile navezal diplomatske odnose s Severnim Vietnamom in s Severno Korejo v najkrajšem času. Minister je dodal, da so bili sporazumi o izmenjavi veleposlanikov že podpisani.

ANTIFAŠISTIČNI SHOD NA OPČINAH

Skupina slovenskih izobražencev za preferenčni glas posl. Škerku

Zanimiva publikacija slovenskih socialistov - Prof. Mezena (KD) se opravičuje zaradi nesprejemljive izjave Don Marzarija v Rižarni

Komunistična partija je včeraj priredila na Opčinah antifašistični zborovanje, katerega se je kljub izredno neugodnemu vremenu udeležilo mnogo ljudi. Na prostem skoraj ni bilo moč govoriti predvidenega programa in za zaradi tega zapela samo pevski zbor, nakar sta v dvorani ljudskega doma spregovorila predstavnika KPI Giuliano Pajetta.

Se pred tem so prebrali poziv slovenskim volivcem, katerega so podpisali: mati narodnega heroja Ema Tomazič, Miroslav Košta, študenti Radko Starec, Dušan Udovič, Borut Spacal, Miloš Budin, časnikarka Savina Remec, učiteljica Marina Svab, glasbenik Sveto Grčič, arhitekt Mitja Race, glasbenik Ignacij Ota, časnikar Milan Bolčič, profesor Samo Pahor, Silvij Zarja, slikarja Klavdij Palčič in Jože Cesar ter Silvana Valopelj.

Gre za kulturne in javne delavce, ki niso vključeni v komunistično partijo in ki so pozvali slovenske volivce, da se zamislijo nad usodnostjo zgodovinskega trenutka in se zlasti, da se morajo Slovenci zavedati, kako je pomembno, da imamo v parlamentu svojega slovenskega predstavnika, svojega neposrednega glasnika.

V že omenjenem pozivu je nadalje rečeno, da nudi samo komunistična partija slovenskim kandidatom resnično možnost izvolitve in da zaradi tega pozivajo slovenske volivce, naj oddajo svoj preferenčni glas njemu kandidatu poslancu Albinu Škerku.

Poziv nadaljuje: »Škerku je že v prejšnji mandati dobil zaupanje in v prvi podpisnik pomembnega zakonskega osnutka v okviru ureditve naših pravic in vrste drugih zakonov, izmed katerih so že dobili popravke zakonika o kazenskem postopku, ki se nanaša na rabo slovenskega jezika.«

Proglas slovenskih javnih in kulturnih delavcev pravi: »Škerku moramo dati zaupanje, da začeti bo za nas pravice dokonča ob podpori vsega slovenskega prebivalstva. Prepričani smo, da bo tudi v prihodnje v okviru svoje parlamentarne skupine ohranil značilnost poslanske slovenske manjšine. To je dokazoval v vsem svojem delu in tudi ob skupni pobudi pri tedanjem predsedniku vlade Colombo, ko smo se Slovenci združili v vseh svojih komponentah.«

Podpisniki pravijo, »da se ne odrekajo svojim političnim opredelitvam, da pa so menja, da je treba oddati preferenčni glas za Albina Škerka.«

Na opensem antifašističnem zborovanju je nato poslanec Škerk orisal posledice 20-letnega fašističnega nastopa, sedanjih političnih položaj, krivdo krščenjske demokracije za povzročanje fašizma in dejal, da naši ljudje ne morejo nasediti raznim obljubam.

Poslanec Škerk je izjavil, da se bodo komunisti v vslednjem okviru še nadalje zavzemali, da bi prišlo do čim bolj teženjske vlade, ki naj bi bila odraz težav in hotenj naših ljudi.

Poslanec Škerk je govoril o zakonskem predlogu, ki ga je pripravila KPI in o volilnem programu, ki ga je sama italijanska partija pripravila glede vprašanih slovenske narodne skupnosti. V tej zvezi je govoril tudi o primerni usmeritvi glasov Slovencev, ki se sicer ne bo pojavila na volitvah.

Nato je spregovoril Giuliano Pajetta o predvideni obletnici 25. aprila in dejal, da je od izida tokratnih volitev odvisna perspektiva demokracije in napredka v Italiji.

Pajetta je podčrtal, da je odvisno od razvoja demokracije v Italiji, za kar je garant KPI, uresničevanje pravičnega zahtev slovenske narodne skupnosti, ki je 27 let čaka na začetek svojih pravic. V tej zvezi je poslanec Pajetta podčrtal, da se je poslanec Škerk v zadnji zakonodajni dobi parlamenta zavzel za ta vprašanja in v pozval volivce, da zanj glasujejo.

V teh dneh so socialisti izdali zanimivo publikacijo polnovolnega in polneizrednega značaja in v kateri obravnavajo večino pomembnih vprašanj slovenske narodne skupnosti v Italiji. Velika večina člankov je obdelana zelo tehtno in med njimi zlasti članek o globalni italijanski zaščiti Slovencev v Italiji, poleg tega pa tudi druge razprave, ki se nanašajo na porajanje neofašizma, na slovensko kmetstvo, kulturo itd.

Včeraj so bili v slovenskih vaseh zelo živahni demokrati, ki so pripravili več volilnih zborovanj, na katerih so govorili prof. Mezena in prof. Donari in italijanski ter Slama v slovenski. Prof. Mezena je na volilnem zborovanju v Devinu govoril tudi o Rižarni. V tej zvezi se je skliceval na izjavo ministra Donat Cattina, češ da je treba vsak dan graditi mir, ustvariti medsebojno razumevanje in sodelovanje. V tem okviru je prof. Mezena (kot to izhaja iz uradnega sporočila KD in iz kasnejšega obvestila predstavnikov vladne stranke) tudi polemiziral z izjavo Don Marzarija, ki je govoril o enakopravnosti vseh tržaških prebivalcev, Italijanov in Slovencev in o tem, da so »nesprejemljive diskriminacije, saj vsi prispevamo za napred in razvoj demokracije v evropski perspektivi.«

Jurij Slama je na volilnem zborovanju KD v Čolu prečital volilni program Krščanske demokracije, katerega sledi dnevni obširni povzetek v našem listu.

PSIUP bo danes ob 18.30 imela na Trgu Goldoni pomembnejše osrednje zborovanje, na katerem bo govoril začetnik poslanske skupine Domenico Ceravolo in v slovenski kandidati na poslansko zbornico na listi PSIUP Vito Jercog.

Tržaška federacija PSIUP je tudi izdala sporočilo za tisk, v katerem je rečeno, da so pridržali slovenske volivce, ki so se udeležili v Rižarni sprejemljive izjave Don Marzarija v tem okviru.

Okrogle mize se bodo udeležili podtajnik za zunanjo trgovino in poslanec KD Corrado Belci, dr. Romano Sardin za PLI, odv. Ezio Volli za PRI, prof. Lucio Lonza za PSDI, prof. Livio Pesante za PSI, debato bo vodil predstavnik federalističnega gibanja dr. Armando Zimolo.

Na sedežu Socialistične stranke so včeraj počastili obletnico osvoboditve. Spregovoril je namestnik tajnika stranke Branko Pahor v slovenski, nato pa Livio Pesante, ki je podčrtal pomen partizanskega boja proti fašizmu. Livio Pesante je dejal, da gre za vrednote od pomorskega gibanja, ki so napisane v ustavi, da pa je treba še zelo mnogo napraviti. Člani PSI so nato položili venec na spomenik odprtega gibanja pri Sv. Justu.

Delo Skupnosti iadranskih luk

Skupnost iadranskih pristanišč, katere članica je tudi Neodvisna ustanova za tržaško luko, bo predložila novi poslanski zbornik o sebnem spomeniku, v kateri bo na glasila potrebo po okrepitvi luk in pomorskih zvez na Jadranu. V tej zvezi bo skupnost zatevala v strožev preustroja pomorskih zvez pretežnega državnega pomena (PIN), posebno finančno pomoč za industrijske in trgovske pristanišča ter ukrepe turističnih pristanišč. Predstavniki skupnosti se bodo posebej sestali s podtajnikom na ministrstvu za zunanjo trgovino Belčičem, da bi si zagotovili njegovo posredovanje pri poslanski zbornici.

O tem vprašanju je obširneje razpravljala osebna skupnost delavcev pri pokrajinski gospodarski konzulatu, ki se je te dni sestala na tržaški tržovinski zbornici pod vodstvom predsednika Tržaškega Lloydja Develgie. Strokovnjaki so razpravljali tudi o delovanju delovne koordinacijskega odbora koristnikov tržaške luke v zvezi z nedavnim poviškom pristaniških tarif in o nekaterih drugih vprašanih s področja pomorstva.

Okrogla miza o evropski skupnosti

Evropsko federalistično gibanje bo priredilo danes ob 18.30 v veliki dvorani krožka za kulturo in

OD JUTRI DO SOBOTE, 29. APRILA

NAPOVEDANA STAVKA BOLNIŠNIŠKEGA OSEBJA

Stavko so napovedale vse tri sindikalne organizacije - Izjava uprave bolnišnice

Osebe tržaške glavne bolnišnice so stavkale od 27. do 29. aprila, da bi protestirale zoper velike poviške, ki jih bo prejelo vodilno upravno osebje. Stavka zadeva približno 1.800 uslužbencev od uradnikov, do bolničarjev, laboratoristov, osebja itd. Sindikalne organizacije ugotavljajo, da so zadnji poviški upravno osebje, se pravi višjim uradnikom, popolnoma neupravičeni sprito težkega finančnega položaja, v katerem se bolnišniška ustanova nahaja. Poleg tega se je tako še povečala razlika med tem osebjem in drugimi uslužbenci, katerih plače pa so ostale nespremenjene.

V zvezi s stavko je uprava glavne bolnišnice izdala sporočilo, v katerem obžaluje drastične ukrepe, ki so jih sprejeli uslužbenci, ki so se jim s sindikalnimi organizacijami sporazum, s katerim so bile določene nove obveznosti bolnišnice do nezdavnih dogodkov, osebja in ki so tako gromozni (bolnišnica bo to stalo približno 100 milijonov lir), kot normalnega značaja. Ob tej priložnosti so sindikalne organizacije preklicale stavko. Uprava bolnišnice pravi tudi v svojem sporočilu, da je bilo s tem kršenjem sindikalne premije, o katerem je bil govor na sestanku, ko so podpisali sporazum. V zvezi s stavko pa zagotavljajo, da bodo nudili občanom v bolnišnicah vso nego, kot je bilo tudi pri prejšnjih podobnih stavkah.

Okrogla miza na tržaški univerzi

Fakulteta za ekonomijo in gospodarstvo na tržaški univerzi bo v četrtek, 27. aprila priredila v dvorani F. Venezian okroglo mizo o preureditvi podjetij (internal in external auditing). V anglosaških državah je auditing že postal neobhodno potrebna tehnika za upravljanje podjetij, posebno pa za mednarodne tvrdke. V debato bo posegli G. P. Trovesi in A. Portet, voditelja družbe I.B.M. in člana italijanskega združenja International Auditors, inž. Bettini, prof. Cardinali in dr. Nassisguerra. Debatu bo vodil prof. Fanni.

umetnost okroglo mizo s predstavniški strank. Govor bo o razvoju evropske skupnosti in o vlogi našega mesta v tem okviru.

Okrogle mize se bodo udeležili podtajnik za zunanjo trgovino in poslanec KD Corrado Belci, dr. Romano Sardin za PLI, odv. Ezio Volli za PRI, prof. Lucio Lonza za PSDI, prof. Livio Pesante za PSI, debato bo vodil predstavnik federalističnega gibanja dr. Armando Zimolo.

Uvoz dušičnih gnojil čez Trst

Ministrstvo za zunanjo trgovino je te dni izdalo dovoljenje za uvoz 20.000 ton dušičnih gnojil iz Jugoslavije. Gnojila (5.000 ton uree in 15.000 ton drugih rudniških in kemičnih gnojil) bo Italija uvozila čez tržaško carinarno, in sicer do 31. decembra 1972.

OSREDNJA PROSLAVA BO NA TRGU GOLDONI

Letošnje prvomajske proslave v znamenju sindikalne enotnosti

Na vseh proslavah tudi slovenski govorniki - Samo enotna zborovanja Govorili bodo vezni tajniki CGIL Verzelli, CISL Marcone in UIL Vanni

Letošnje prvomajske proslave bodo potekale v znamenju enotnosti sindikalnih organizacij in pod skupnim geslom »Za reforme in proti preokretu na desno«. Glavne proslave bodo v Trstu, Miljah, Nabrežini in Križu. Popoldne pa bo že tradicionalno srečanje tržaških in jugoslovanskih delavcev na Sočeru.

Osrednja proslava bo v Trstu na Trgu Goldoni. Ta proslava sodi v okvir sedmih vsedravnih proslav, ki so jih določile osrednje sindikalne organizacije. Osrednja tajništva so tudi določila govornike, ki bodo spregovorili v imenu sindikatov. V Trstu bodo govorili vezni tajniki UIL Vanni, CISL Marcone in CGIL Verzelli. V slovenski bo spregovoril pristanjski delavec član FILPA - CGIL Boris Mihalčič. Slovenski govorniki bodo tudi na vseh drugih enotnih proslavah. Predstavniki vseh treh organizacij bodo govorili tudi v Nabrežini, Miljah in Križu. Na drugih proslavah na podeželju pa bodo govorili krajevni predstavniki treh sindikalnih organizacij.

Rižarna bo odprta še danes

Tržaško zupanstvo sporoča, da bo ob državnem prazniku osvoboditve Rižarna odprta še danes in sicer od 8. do 18. ure.

Škvdrist Scarpa si zdravi živce...

Znani fašistični mazač Claudio Scarpa leži od včeraj na postelji sobice tržaške psihiatrične bolnišnice. Kaže, da ga je osebe vojske bolnišnice v Trstu spoznalo za ne povsem uravnoteženega in tako odredilo njegovo prenehanje v to bolnišnico.

Scarpa služi že nekaj mesecev vojaški rok, zdaj pa so ga prestavili v tržaško vojaško okoliš. Dogodek, zaradi katerega je moral romati iz ene bolnišnice v drugo, se je pripetil predvčerajšnjim zvečer, malo po 21. uri, ko je Gianni Favretto zagledal v Ul. Torbianca Scarpa, ki je ležal na tleh in krvavel iz zapestja. Na to ga je v svojo avto z registracijo TS-93103 in ga, ker je bil pač oblečen v vojaško suknjo, odpeljal v vojaško bolnišnico. Tu ga je dežurni zdravnik pregledal in izdal naslednje zdravniško poročilo: »Majhne rane na levem zapestju, močno vrnjen, zelo napadalen.«

A Scarpa ni vzdržal več kot tri ure v bolnišnici. Najprej je po svoji stari navadi pričel udrihati po zdravniškem osebju in zahteval, naj ga izpušijo. Ko pa je uvidel, da s svojo predznotno ne bo mogel nikamor, je dodal vsemu prizoru še majhno, patetično noto: da se bo ubil, je pričel kričati in da bodo že videli, kaj bo. No, neki zdravnik je bil toliko pameten, da ni razmišljal dolgo kaj storiti. S prijateljem, da ni povsem uravnotežen, ga je dal odpeljati v norišnico.

Dva meseca zdravljenja za povožen profesorico

Snoči, malo po 22. uri, je 69-letna profesorica Renata Pes z Lovca št. 4 prečkala izven prehoda za pete Drevored D'Annunzio, ko jo je podrla simca tržaške registracije, ki jo je vozil proti mestnemu središču 27-letni Gianfranco Lovajoli iz Videmske ulice št. 81. Povoženo žensko so odpeljali v bolnišnico, kjer se bo na ortopedskem oddelku morala zaradi zloma desne ključnice in vertebra zloma desne stegnenice zdraviti približno dva meseca.

Dva poskusa vloma v tržaški zlatarni

Neznani vlomilci so ponoči med nedeljkom in torekom skušali kar dvakrat vlomiti v dve tržaški zlatarni v središču mesta, namerna pa se jim je »iz tehničnih razlogov« ponestrela.

Njihova prva tarča je bila zlatarna in urarna v Carduccijski ulici 16. Kot sklepajo preiskovalci, so vlomilci skušali z dietom razbiti kristalno steklo.

Včeraj dopoldne so se predstavniki prosvetnega društva »S. Škaperles« poklonili spomenu padlih Svetolčanov v NOB in položili venec k spominski plošči na Vrdeški cesti

Z OBČINSKEGA SVETA V MILJAH

Pri Sv. Roku bodo uredili turistično pristanišče

Odobrili so tudi delovanje rajonskih konzult

Predsedniščin se je sestal miljski občinski svet. Na dnevnem redu je bila vrsta sklepov odbora, ki jih je svet potrdil. V glavnem je šlo za imenovanje novih članov gradbene komisije in nekatere nove občinske uslužbence, za prve posege v korist celodnevne šole v Zindisu in za izboljšanje otroškega vrta »D. Iacchia«. Svet je odobril tudi posojilo v znesku 21 milijonov lir za kritje polovice zgube občinskega prevoznega podjetja ACNA in 5 milijonov in pol lir za izboljšanje nekaterih cest.

Glavne točke dnevnega reda pa so bile ob zaključku sveta, in sicer ustanovitve rajonskih konzultov ter dve spremembi regulacijskega načrta.

Glede konzult, ki jih bodo vpleljali v kratkem, je miljska občina dopustila več možnosti za njihovo izbiro: imenovanje (kot v Trstu), splošne volitve ali celo posebno ljudske skupščine. Ljudska skupščina bo imela v miljskih konzultih veliko vlogo, saj bo lahko o dobrih, popravila ali odbila katere koli sklepe, ki ga je sprejela konzulta. Skupščine se bo lahko udeležil vsak prebivalec rajona ali vasi.

S tem je občinska uprava uvedla tako zakonodajo, po kateri naj bi konzulte postale res demokracije glas prebivalcev, v stalni zvezi z njimi in pod njihovim nadzorstvom.

Od dveh odobrenih sprememb regulacijskega načrta je posebno važna tista, ki določa rabo ozemlja ladjedelnice Sv. Roka. Seveda to še ni izvršni ali dokončni načrt, vendar pa sedaj občinska uprava razpolaže s podlago za določitev kakšne vrste središča bo nastalo pri Sv. Roku. To bo turistično pristanišče, v katerem bodo vse potrebne strukture za čolne in seveda za turiste: delavnice, skladišča, hoteli, parkirni prostori. Posebno pozornost so posvetili zeleznicu, ki bo morala prekrivati vsaj polovico podrja. Tudi zgradbe ne bodo smele presegati višine 11 metrov, zunanjí zid bodo porušili, razsuli cesto in uredili pločnik, tako da bo na razgled na morje skoraj zelenje res privlačno.

Zadnja točka je zadevala spremembo k regulacijskemu načrtu, po kateri bodo lahko zvišali in dokončali hiše v bližini meje nad opekarno.

Pregledi prinašajo zanimive podatke o številu kmetijskih posestev, njihovih razsežnostih in obsegu živinoreje. Glede števila posestev je ISTAT ugotovil naslednje stanje: v tržaški pokrajini jih je bilo nred dobrih letom 3.086, na Gorškem 4.131, v videmski pokrajini pa 48.897. Po povprečjih razsežnostih so posestva na Tržaškem najmanjša ter zavzemajo po 3,9 ha; na Gorškem so znatno večja ter zavzemajo v povprečju po 6,3 ha; v videmski pokrajini pa razpolaga vsako posestvo povprečno s 7,8 ha zemlje. Glede števila živinoreje pa velja omeniti, da je število ugotovilo pristočnost 141.591 glav govedi v videmski pokrajini, 13.611 v gorški in samo 2.085 glav v tržaški pokrajini (od tega 1.336 krav mlekaric).

PREJELI SMO

»Revista urbanistica«, št. 2 (marec 1972). Revijo izdaja Državni zavod za urbanistiko v Turinu.

Tržaški velesejem: Uradni akti s VI. mednarodnega srečanja o lesni trgovini (Trst, 23. in 24. junija 1971); uradni akti z dneva afriških dežel pridruženih Evropski gospodarski skupnosti (Trst, 23. in 26. junija 1971); uradni akti s VII. mednarodnega dneva o kavi (Trst, 26. junija 1971).

CEPLJENJE PROTI KOZAM

NABREŽINA: Vsak dan razen v ponedeljkah in sobotah ob 13. uri. SESLJAN: V torek in petek ob 16. uri.

DEVIN: v petek ob 10. uri. RIBIŠKO NASELJE: v soboto ob 10. uri.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Na Tržaškem le še 1.300 krav mlekaric

Osrednji zavod za statistiko je začel objavljati pregled o stanju kmetijstva v posameznih italijanskih pokrajinah po ustreznem številu, ki so ga opravili oktobra 1970. leži.

V okviru naša dežele so bili doslej objavljeni podatki, ki se nanašajo na tržaško, gorško in videmsko pokrajino, podatki za četrto, pordensko pokrajino, pa še niso na razpolago.

Pregledi prinašajo zanimive podatke o številu kmetijskih posestev, njihovih razsežnostih in obsegu živinoreje. Glede števila posestev je ISTAT ugotovil naslednje stanje: v tržaški pokrajini jih je bilo nred dobrih letom 3.086, na Gorškem 4.131, v videmski pokrajini pa 48.897. Po povprečjih razsežnostih so posestva na Tržaškem najmanjša ter zavzemajo po 3,9 ha; na Gorškem so znatno večja ter zavzemajo v povprečju po 6,3 ha; v videmski pokrajini pa razpolaga vsako posestvo povprečno s 7,8 ha zemlje. Glede števila živinoreje pa velja omeniti, da je število ugotovilo pristočnost 141.591 glav govedi v videmski pokrajini, 13.611 v gorški in samo 2.085 glav v tržaški pokrajini (od tega 1.336 krav mlekaric).

CEPLJENJE PROTI KOZAM

NABREŽINA: Vsak dan razen v ponedeljkah in sobotah ob 13. uri. SESLJAN: V torek in petek ob 16. uri.

DEVIN: v petek ob 10. uri. RIBIŠKO NASELJE: v soboto ob 10. uri.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

SEJA ODBORA

Sindikata slovenske šole

SOLA GLASBENE MATICE
Dolina
V petek, 28. aprila ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva »V. Vodnik« v Dolini nastop gojencev glasbene šole iz Doline in Nabrežine.
Sodelujejo pianisti, violonisti in harmonikarji ter mali harmonikarji ansambel pod vodstvom Nadje Udovič.
Vljudno vabljeni!

Prosveta
PD Tabor - Opčine obvešča, da bo razstava domačih amaterjev odprta vsak dan od 19. do 21. ure, razen ob praznikih, ko bo odprta od 10. do 13. ter od 16. do 20.

Razstave
V »Kraški galeriji« v Velikem Repnu razstavlja do 30. aprila 1972 Dmetriy Cej. Ob nedeljah in praznikih je razstava odprta od 11. do 12.30 in od 14. do 18. ure.
V Tržaški knjižnici razstavlja svoje najnoveše grafike s kraškimi motivi Edvard Zerjal. Razstava bo trajala do konca aprila.
V lokalu »Cascina delle Rose« Sergia Sterna razstavlja do 30. t. m. tržaški slikar Pino Calderaro akvarele in olja.
V galeriji »Cartesius« razstavlja do 30. t. m. tržaški slikar Ugo Pierri.
V galeriji »La Lanterna« je do 5. maja kolektivna razstava pod naslovom »Art spectrum«.

V galeriji »Torbandena« razstavlja Henry Moore.
V Paladi Costanzi razstava del tržaškega slikarja Giovannija Giordanija.

V galeriji »Il Tribbino« razstavlja do 13. maja Silvano Macchi.
V občinski umetniški dvorani na Trgu Unità razstavlja Michela Piva, ki bo pokazal svoja dela z naslovom: »Lager - Spomin iz uničevalnih taborišč«.

V galeriji »La Bohemes« v Ul. Canale Piccolo 2, bodo do 1. maja razstavljal svoja dela D'Ambrosi, Fagnanelli, Grisselli, Mayer in Stracca.

V galeriji Tergeste bo do 5. maja razstavljal slikar Calusa.

V Mestni galeriji v Piranu razstavlja do 7. maja akademski slikar Dore Klemenčič - Maj svoja olja in tempera.

V Galeriji Russo bo do 10. maja razstavljal svoja dela slikar Fortunato Pugliese.

Razna obvestila
Zadruga Mangart - Trst vabi člane in prijatelje na sestanek, ki bo jutri, dne 27. aprila t. l. ob 19. uri v Gregorčičevi dvorani, Ul. Geppa 9 za dokončno sestavo in odobritev statuta zdruge ob prisotnosti notarja.

Društvena prodajalna na Opčinah, Alpska ul. 85, vabi svoje člane na letni redni občni zbor, ki bo v drugem sklicanju danes, 26. aprila 1972 ob 20.30 v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah.

Seja odbora
Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

Seja odbora

Sindikata slovenske šole

Danes ob 18. uri bo seja odbora sindikata. Na dnevnem redu bodo prošnje za namestitve in nekatera druga nujna vprašanja.

Seja odbora

Sindikata slovenske šole

Danes

PO PROGI OCENJEVALNE VOŽNJE AOV 72

Od Gorice do Kranjske gore

S prijateljem Nacetom sva se ustavi v novem motelu na Tržaški cesti. Pri drugem kozarcu tokaja je predlagal, meni nič tebi nič, da bi skočila popit ne vem kakšno vrsto vina v Kranjsko goro.

Malo sem kolebal. Pomislil sem, da je to dja celih 170 km in da bi rabila, tja in nazaj, kakih 8 do 9 ur. Ker pa ta dan nisem delal in je bilo še zgodaj, sem pristal.

«Greda z mojim avtom. Hitrejši je od tvojega, je dejal Nace. Nace je namreč inženir in zelo rad meri, koliko so ceste široke. Zato sem predlagal, da bi šla z mojim avtomobilom. Niti on sam se ne zaveda koliko km ima, koliko cm, kaj pa šele, da bi vedel za evidenčno tablo ali številko šasije svoje vožnje».

Torej bom jaz vozil, ker čisto dobro poznam, sem včasih tudi prevzemal in moja stara skatla ne zmora, niti v ravlini, več kot 50 km na uro.

Nace je presrečen tip, a je tudi čuden, radoveden, da ga nimam para, sicer pa dober in pošten fant.

«Kaj ne bi šla v števce? Dan je kraken in lep razgled imaš od tam».

Dobro, šla sva v Brda. Ta inženir pa kar naprej sili z vprašanji: «Kaj je to? Kje je ono? Kapani? Imenuje tista vas? Kje so te bojevali v prvi svetovni vojni? Kdo? Kdaj? Kako?»

Da bi ga prislili k molku, sem se odločil, da bom sam govoril. In res sem začel razlagati:

Glej, to so Brda. Od tu bomo šla v Podgora, Ločnik, Kapriovo, Krmin, ne bomo prečkala železnice, ker mi zapornice gredo na živce, posebno ko moram čakati. Bomo zavozili raje skozi podvoz, če bo treba.

«Koga bomo povozili?»
Vedno ob državi meji pridemo do skrajnega zapadnega Brd. Od tod pa v Benčico. V starem mestu Čedadu se ustavimo na trgu pred stolnico, da popijemo kavo.

Če bi šlo po moji, bi krenili naravnost v Sentilardsko, Sovodnjo, ki jo Nadiško dolino. Čudoviti kraji so tam. Gostoljubni prebivalci s svojim značilnim narečjem, lične, dasi stare vasice, privlačijo prilaščake. Tja da bi pozabili na dom.

Staro goro, Joana, Kolo, vrt, muzej so visinske točke, ki pustijo človeka brez sape, če se peš vzpenja nanje.

V teh krajih se je rodil največji slovenski pesnik in pisatelj - Zmajek. O njem je napisal leta 1938 list »La vita cattolica« slovenski glasnik naših čitalnic.

«Scrittore e accademico il nome suo si spende oltre che in Friuli e in Slavia anche in remote lande».

Le minigrode sem omenil tematske Slovence. Imamo še »tarčinke« in Rezijane. Tja bo peljala naša pot.

Prijatelj Nace je bil zavohal vino ramandolo, ki ga pridelujejo v istoimenski vasi (danes ga morda že tudi predelujejo). Nace bi rad zmel, koliko je široka pot do tja, a ni časa, ker moramo dalje.

V Tarčutu ljudje že govorijo furlansko ali pa skušajo zgovoriti pristni italijanski (in lingva).

Brž ko dospel do Brd ali še prej, do Nivice, se sliši »enarce«:

«Nā e nā ženā, ke simpiri omiva sklode e mai ne more omi ti ih.»

To je uganika za reko Ter.

V Učiji se govoriče menja. Ljudje govorijo vseprek laško, furlansko, slovensko, erusko.

Učijski (Volčji) Rezijanci, preroti kot jeklo zdravi, ne grejo nikoli k drugim v službo. Vedno hočejo ostati neodvisni.

Spojmanje se, ko sem bil še otrok, da so Rezijanci hodili po naših vaseh.

«Ženā, brusim škarje, nože ... Popravilim lombrene!»

Takrat nisem poznal besede »brusiti«, za nase je bil enostavno »brusiti«, tisti, ki je brusil nože, škarje in popravil »lombrene«.

Pred mejnim prehodom v Učiji stopi ob cesti lična gostilnica. Mojemu inženirju je manjkalo še nekaj centimetrov, da bi računil »klapalci«.

Ni šlo, pa ni šlo! Manjkala je vedno ostnina.

Medtem ko je on skušal dokončati avtoverzijske račune, sem se spomnil, da sem pozabil doma potrdilo o cepenju proti kozli. To potrdilo je potrebno, da lahko greš brez čez mejo. Ne da bi pokazal vzne-mljenosti, sem začel govoriti o beneških Slovencih in o krasotah teh krajev. Takrat sem se prav raz-vel.

Tisto bore malo domačinov, ki so posedali pri mizah, se je kar čudilo in zjalo v naju, da se tako glasno in živo pogovarjamo v našem in v na pol njihovem jeziku.

Postaven možakar, suh kot trlica, kakor večina teh ljudi, a krepak človek, se nama je približal, prišel in začel pogovor:

«Vi, ki govorite dobro, lahko glasno kričite, mi pa se moramo po-tem skregati, ker nas je sram na-šega dialektā. Mi nimamo vaših šol, mi nimamo »Circoli culturali« za naš jezik, mi nimamo knjig, ki pišejo v našem jeziku. Če bi leta 1868 stali bolše — ali slabše — kaj rečete? Danes, ko vas slišim, me ni več sram, da doma govorim naš »dialekt«. Naši pradedje so bili Rusi. Še famozen učenjak prof. Bau-douin de Courtenay, ki je več let živel v naših krajih, je to potrdil. Še poznali tistega monsignorja iz Tremana? Ben, on je bil njegov prijatelj in mu je pomagal raziskovati, odkod je prišla naša frdamana».

NAROČITE SE NA
Primorski dnevnik!

Vi mislite, da mi govorimo samo italijansko, ker vas na cesti pozdravim z »bongiorno«. Naši otroci niti ne vedo, da obstajajo še drugi ljudje, ki govorijo približno kakor mi. Pravijo, da smo »plebe russa«.

«rintanati da secoli nella vostra vallata per paura di dover far sen-tire il vostro dialetto stupido e in-compresso da tutto il mondo». Tako govorijo mladi. Forse imajo prav... Vsi falimo v življenju. Ma naši otroci falijo največ in tega smo mi

Mož, Rezijan, ni dal miru: «Zakaj nas ne pričete večkrat obiskat? Naši kraji so lepi tudi pozimi. Če hočete poznati naše narečje — dialekt — pridite v gostilne, v cerkve, na šagre! Videli boste, da odrasli in tudi nekateri mlajši, govorijo skoraj kakor vi».

Mi smo sami. Nobeden nas ne mara. Samo za vojsko smo dobri. Sada smo zapuščen, ne vemo čigā smo».

Nace je domačinom »prekrizal« račune, ki so jih hoteli na vsako trižo sami poravnati.

Vsaj v tem je Nace rešil problem. Prestajal je še drugi problem: Kranjska gora!

Čez mejo nisem mogel brez potrdila, tako so mi domačini rekli. Ni preostajalo drugega kot vrniti domov, po najkrajši poti.

Med potjo me je začel tovariš zabavati ...

Če inženir Nace ne bi bil moj prijatelj, bi mu storil zračunati, ko-liko časa potrebuje postavna oseba, ki zleti iz avta in pade v Nadišo s Hudčevega mosta.

Pozno zvečer sva prišla srečno domov. Nace se je lepo potopil in se hudovalno nemejal: »Pravo je, da se nisi dal cepiti proti kozli...«

Kaj bi, če si kotel... Veš, vpisal sem se na ocenjevalno avtomobilno Gorico — Kranjska gora... Hvala za odgovore. Pa lahko noč!

ma/jo

MAJNICA in RAZSTAVA VIN

v DOLINI 14.5.72

krivi, ker v njih »prezenci« govorimo kakor oni hočejo ali kakor jih drugi uči. Mi smo že stari in ne moremo več ...

Inženir presteže ljudi, sname svoj »regolo calcolatore«, ga preveri po svoji kalibri in naroči to, kar mu je prikazal. Jaz, radovednež, se grem vnikat v njegove posle. Mi, mi, zaklerim. Vprašal me je celo, koliko osmink tvori 10 enot ...

VESTI Z ONSTRAN MEJE

POSTOJNA SLAVILA OBČINSKI PRAZNIK

10-letnica razvojnega instituta tovarne Tomos

Postojanci so čez soboto in nedeljo slavili občinski praznik v spomin na drzno akcijo minerskega voja ...

22. in 23. aprila 1944 zažgal velike količine nemškega letalskega ben-cina v Postojnski jami. Številne kulturne, športne in druge prireditve so se vrstile ves teden, v nedeljo dopoldne pa je bila slavnostna se-ja postojnske občinske skupščine, ki so se je udeležili tudi številni gostje, med njimi zvezni poslanec Stefan Cigoj, visoki oficirji JLA in drugi.

V uvodnem govoru je predsednik skupščine Miran Fajdiga poudaril velik razvoj postojnske občine v zadnjem razdobju, saj so samo lani ustvarile postojnske delovne orga-nizacije za 24 odstotkov več celotne dohodka kot pred letom dni.

Največ uspehov sta imeli podjetji LIV in Javor ter Zavod Postojnska jama. Tako je Javor zgradil novo tovarno plošč v Pivki, LIV je zgradil novo tovarno v Postojni, Zavod Postojnska jama pa je raz-širil hotel Jama ter skrbno uredil okolico tega pomembnega turističnega objekta. Postojna je zabeležila tudi velik napredek pri večanju življenjske ravni prebivalstva. Zgra-dili so prvo fazo vodovoda, pridobi-li 100 novih stanovanjskih enot, dogradili dom upokojevalcev v Po-stojni in več drugih objektov.

Na slavnostni seji so tudi dode-lili nagrado 23. april krajevni skup-nosti v Prestranku. Ta skupnost je med najuspešnejšimi na Primor-skem, saj je v kratkem času pov-se preuredila svoje vase. Med dru-gim so zgradili tri mostove, ure-di-li vaško cesto in špinto igrišče ter skoraj v celoti rešili problem socialno ogroženih oseb. Z vaškim samoprispevom in s prostovoljnimi delom so nekajkrat povečali vred-nost sredstev, ki jim jih je dala občinska skupščina. Prestranek je vsekakor primer, kako je treba kra-jevno samopravilo uveljavljati in v praksi ob tistem sodelovanju vseh zainteresiranih činiteljev.

CASINO

PORTOROŽ (PORTOROSE)

ROULETTE

CHEMIN DE FER

BACCARÀ

BLACK JACK

in vse druge igre

od 29. aprila 1972

v novih prostorih

GRAND HOTELA

METROPOL

OSREDNJA PROSLAVA 25. aprila v Gradišcu v luči enotnosti med Slovenci in Italijani

V slovenščini je pozdravil zborovalce Ladi Dornik - Govorila sta podpredsednik deželne vlade Enzo Moro in zastopnik ANPI Arturo Calabria - Prisotni so bili tudi partizani iz Nove Gorice in bivši angleški oficir za zvezo

Osrednja proslava državnega praznika osvoboditve je bila včeraj dopolne v Gradišču. Udeležili so se številni nekdanji partizanski borci, politični preganjanci, aktivisti, Slovenci in Italijani. Na goriškem odru so se zbrali predstavniki pokrajinskega odbora ANPI, stariš pahljini protifašistov, župani. Občin-ske uprave iz Gorice, Trzinca in Gradišča so poslate svoje prapore, ki so bili na odru, medtem ko so prapore ostalih številnih furlanskih občin zvrstili v krog pod govorni-ško tribuno skupno s partizanskimi zastavami in prapori sekcij AN PI. Svečanosti je prisostvovala de-legacija Zveze borcev iz Nove Go-rice in član angleške vojske mi-sije pri diviziji Garibaldi Natso-ne.

Svečanost se je pričela s polaganjem vencev na partizanskih grobiščih in partizanskem spome-niku, padlega partizana Lorenza Medoeta pa so odlikovali s srebr-nim medaljo. Točno ob 10.45 je sta-tilna množica v spredu prišla na glavni trg v Gradišču. Na čelu je korakala godba na pihala Kras iz Dobroboja, za njo pa so nosili prapore, zastave ter transpa-rent s podatki o prispevku žrtve goriške pokrajine za osvoboditev.

Po uvodnih besedah domačega župana je prvi spregovoril v slo-venščini podpredsednik pokrajinskega odbora ANPI Ladi Dornik. Nje-gov nastop je množica pozdravila s plaskanjem. Dornik je v uvodu pozdravil vse prisotne in takole nadaljeval:

«Slovenski protifašisti, partizani, aktivisti, bivši politični preganjanci, praznujemo današnjo obletnico upora in zmage nad nacifasizmom z nezmanjšanim naporom, da osta-nejo ideali velikega osvobodilnega boja živi in da nas vodijo zlasti v naši sedanjosti vsakodnevnih akcij. Če je kdo, potem smo ravni mi, Slovenci in Italijani, najbolj dolžni skrbno spremljati fašistično oživ-ljanje ter ga bojati, ker se zave-da-mo, da bi kot v preteklosti bili prva žrtev njegove narodnostne mrznje, če bi se zaradi naše ne-čujnosti uveljavil nad našo druž-bu. Zato smo dolžni čuvati široko protifašistično enotnost, na osnovi katere so Slovenci in Italijani v odkritem oboroženem boju pre-magali fašiste, naciste in njihove po-magače ter ustvarili podlago za de-mokratsko življenje, družbeni na-predek in so hkrati z velikim skup-nim deležem krvi položili italijan-sko - jugoslovanske odnose na po-vsem nove, trajnejše osnove».

Demokratske pravice, ki izhajajo iz ustave kot temeljne prido-bitve osvobodilnega boja, so sad boja italijanskih demokratskih množic, ki so bile pripravljene svoje trenutne politične koncepte podrediti veliko širšim, splošnim koristim vsega italijanskega ljud-stva.

Svečda imamo kot pripadniki na-rodnostne skupnosti odprto celo vr-sto specifičnih vprašanj, ki jih na-ša družba prepočasno rešuje, čeprav razpolaga z demokratskimi insti-tucijami.

27 let po zmagovitemu protifašis-tičnem boju še vedno terjamo glo-balno zakonsko zaščito, s katero bi zaustavili asimilacijo, ki se vedno traja zaradi pomanjkanja politične volje odgovornih faktorjev. Ta na-ša zahteva ne temelji samo na določilih ustave, državnega statuta in obljubah zelo visokih predstav-nikov oblasti, to je tudi pričakova-nje nas protifašistov, ki smo dali toliko žrtve v boju za demokracijo, za družbeno in narodnostno osvoboditev.

Naš boj za narodnostne pravice je sestavljen del boja italijanskih množic za demokracijo, za usre-ničenje določil in duha republike us-tave in za napredek, ki bi ga fašistične in njim sorodne sile ra-de zaustavile.

Današnje praznovanje ima torej za nas Slovence dvojni pomen: obnavljamo neomajno zvestobo i-dejam protifašističnega boja, pri-čakujemo pa hkrati, da bodo od-ključno dejavniki izpolnili obvezo do celotne naše narodnostne skup-nosti v trziški, goriški in videm-ski pokrajini».

Dornikov govor so prebrali tudi v italijanski.

Za njim je pozdravil udeležence shoda član vsedržavnega odbora ANPI Arturo Calabria. Nismo se zbrali samo zato — je dejal — da bi se spomnili obletnice zmage, ampak da se odločimo zavzemamo za usretničev cilj evropskega gibanja. 25. april mora biti torej priložnost za preverjanje sedanje-ga položaja, zakaj fašizem nevar-no dviga glavo in dosedaj tu uspehe zaradi podpore konservativ-nih in skrajno reakcionarnih sil.

Tako daleč smo že, da se Almi-rante spreha po Italiji, kaj? svoj »demokratski« obraz, govori pa o trdi roki, misleč, da se bodo po-vrnili stari časi. Toda mi pravim, da se to ne bo nikoli zgodilo in da se bomo z vsemi sredstvi uprli takšnemu poskusu mi, tova-riši iz odprtašnosti, v mladina, ki je jedro sedanjega, drugega odpor-ništna.

Ko je dejal, da partizanski boj ni bil namenjen samo zrušenju fašizma, ampak tudi postavitvi mo-derne družbe, ki smo ji takoj po-koncu vojne postavili najbolj de-mokratsko ustavo v Evropi, je Calabria dejal, da je ostalo odpr-ti preveč vprašanih delavcev, stu-dentov, Juga, gospodarskega zna-

Sindikalni aktivni v miljski občini

V zvezi s pripravami na kongres občinske delavske zbornice CGIL, ki bo 7. junija je bil v četrtak v Miljah sindikalni občinski aktiv, katerega so se udeležili sindikalni predstavniki Total, ladjedelnice Al-to Adriatico, gradbenice, občinskih uslužbencev, ACNA, solnikov in upokojevalcev.

Prvi javni zborovanji, ki bosta odprti vsem delavcem, bosta v četrtak, 27. aprila v ladjedelnici Alto Adriatico ob 15. uri, ter v občinski dvorani, za uslužbence krajevnih ustanov, ob 16. uri. V sredo, 3. maja bo javna skupš-čina upokojevalcev v Čamporah ob 15. ter na Griži ob 18. uri.

ČUDNO STALIŠČE goriškega župana ob 25. aprilu

25. april so praznovali včeraj ob prisotnosti cele vrste predstavnikov oblasti, tudi v dvorani goriškega občinskega sveta. Za to praznino je bilo značilno, da se je odločilo, da ne bo uradnega tona, da je bilo na njej prisotnih le malo ljudi, ki so imeli v težkih časih opravka z odprtimi gibanjem. Partizani so bili očrjeni na zares ljudski mani-festaciji v Gradišču, kjer so, kot po-ročamo na drugem mestu, govorili partizanski komandanti z enakim

ČEZ DESET DNI BOMO VOLILI

GORIŠKA SDZ VABI NA GLASOVANJE ZA KD

Dopuška možnost glasovanja za PSDI - Volilni shod komunističnega senatorja Pajette v Gorici

Vodstvo Slovenske demokratske zveze v Gorici se je torej odločilo. Vodstvo SDZ, poziva volivce lipove, da oddajo na volitvah 7. maja glas krščanski demokraciji, dopuška pa možnost da bi kdo gla-soval tudi za socialdemokratsko stranko.

O tej odločitvi piše že včerajšnji goriški italijanski tisk, ki objavlja tudi tiskovno poročilo vodstva SDZ (naš list tega komunikacija ni dobil). V komunikaciji je rečeno, da je vo-dstvo SDZ podrobno preučilo politični položaj v državi v zvezi s pa-rlamentarnimi volitvami. V zvezi s tem so imeli sestanke z nekaterimi strankami in s svojimi pristaji. Po zaključku teh posvetovanj »SDZ va-bi svoje volivce da glasujejo za krščansko demokracijo«. Dokument je politične skupine pa dopušta tu-di možnost glasovanja za PSDI, ki je v zadnjem času izrekla privra-žnost sodelovati pri reševanju vprašanih, ki zadevajo slovensko manjšino».

Po mnenju vodstva SDZ »je KD doslej pozitivno rešila nekatera vprašanja manjšine in Slovenci vidjo v njej garancijo za ohranitev in razširitev demokratskih svobod in v državi, SDZ pričakuje, da se bo KD, po srečanju s predsednikom vlade, še bolj zavzela v bodočo-tno za reševanje slovenskih vprašanj».

Ta odločitev vodstva goriške SDZ je že včeraj v Gorici in v okolici vzbudila precejšnje komentarje. Mnogi slovenski ljudje se spraš-ujejo, zakaj je do take odločitve prišlo, potem ko je komaj pred ne-kaj tedni isto vodstvo SDZ ostro nastopalo proti krščanskim voditeljem in kandidatom krščanskodemokr-at-ske stranke.

V tok zvečer je na Trgu Batti-sti govoril komunistični senator Giuliano Pajetta. Govornika sta pred-stavila, v italijanski pokrajinski svetovalec Menichino in v sloven-ski pokrajinski svetovalec Jože Jarec.

Senator Pajetta se je na dolgo zaustavil na političnem momentu, ki je danes v Italiji, predvsem pa

čaja itd. Na proteste mladine, de-lavcev itd. ni moglo odgovoriti z represijo, ampak z napredova-njem. Na plahe reforme, ki jih je zahtevalo ljudstvo, sta MSI in re-akcija odgovorili z agresivnim na-črtom desničarskega vojskega u-dara. Govorec o Birindelliju in De Lorenzu je omenil zapostavljanje in upokojevanje partizanskih čast-nikov, torej zapostavljanje neuni-formirane vojske, ki je rešila čast Italije in jo popeljala na pot lep-se prihodnosti. Stare strukture in stara miselnost prepočasno odmi-ra. Naša zahteva je demokratski red, ne pa nered, ki ga uprizar-jajo fašisti s svojimi provokaci-jami.

Uradni govornik je bil podpred-sednik deželnega odbora Enzo Mo-ro. V okviru odprtega gibanja je treba najti odgovor na stiske naše družbe, je dejal. Odprtnost ni bilo samemu sebi namen, am-pak je bilo usmerjeno v bodočnost. Odprtnost torej ni bil konec, am-pak začetek razvoja naše demo-kracije. Omenil je 45.000 padlih italijanskih partizanov, 20.000 irva-lidov ter ogromno preganjancev in drugih žrtve fašizma, od časov po-sebnih sodišč dalje. Zaradi naraščajoče fašistične nevarnosti današ-nji 25. april ne praznujemo v naj-boljšem ozračju. V naši družbi pri-haja do resnih zapletov, ki naka-zujejo različne smeri razvoja. Po-gudil je upravičenost mlade ge-neracije, ki protestira zaradi za-starelosti struktur in počasnega od-stranjevanja zaprek v našem raz-voju. Toda ta mlada generacija greši, kadar se poslužuje ekstrem-nih pozicij, ker s tem ogrožuje izvajanje politike nasprotujočih si ekstremizmov in s tem škoduje de-mokratskemu razvoju v smeri re-form. Deželni podpredsednik Moro je še prav posebej zahteval ruše-nje ostankov fašizma in s tem v zvezi odpravo fašističnih zakonov.

Prireditelj je zaključila dober dobska godba na pihala z igranjem partizanskih pesmi.

Roditeljski sestanek na učiteljsku

Ravnateljstvo slovenskega učiteljskega »S. Gregorčiča« v Gorici obvešča, da bo v petek, 28. aprila, v risalnici šole v Ul. Croce 3, roditeljski sestanek. Vabljeni so starši in njih na-mestniki.

GORIŠKI DNEVNIK

VČERAJ ZJUTRAJ OB VELIKI UDELEŽBI

Osrednja proslava 25. aprila v Gradišču v luči enotnosti med Slovenci in Italijani

V slovenščini je pozdravil zborovalce Ladi Dornik - Govorila sta podpredsednik deželne vlade Enzo Moro in zastopnik ANPI Arturo Calabria - Prisotni so bili tudi partizani iz Nove Gorice in bivši angleški oficir za zvezo

Osrednja proslava državnega praznika osvoboditve je bila včeraj dopolne v Gradišču. Udeležili so se številni nekdanji partizanski borci, politični preganjanci, aktivisti, Slovenci in Italijani. Na goriškem odru so se zbrali predstavniki pokrajinskega odbora ANPI, stariš pahljini protifašistov, župani. Občin-ske uprave iz Gorice, Trzinca in Gradišča so poslate svoje prapore, ki so bili na odru, medtem ko so prapore ostalih številnih furlanskih občin zvrstili v krog pod govorni-ško tribuno skupno s partizanskimi zastavami in prapori sekcij AN PI. Svečanosti je prisostvovala de-legacija Zveze borcev iz Nove Go-rice in član angleške vojske mi-sije pri diviziji Garibaldi Natso-ne.

Svečanost se je pričela s polaganjem vencev na partizanskih grobiščih in partizanskem spome-niku, padlega partizana Lorenza Medoeta pa so odlikovali s srebr-nim medaljo. Točno ob 10.45 je sta-tilna množica v spredu prišla na glavni trg v Gradišču. Na čelu je korakala godba na pihala Kras iz Dobroboja, za njo pa so nosili prapore, zastave ter transpa-rent s podatki o prispevku žrtve goriške pokrajine za osvoboditev.

Po uvodnih besedah domačega župana je prvi spregovoril v slo-venščini podpredsednik pokrajinskega odbora ANPI Ladi Dornik. Nje-gov nastop je množica pozdravila s plaskanjem. Dornik je v uvodu pozdravil vse prisotne in takole nadaljeval:

«Slovenski protifašisti, partizani, aktivisti, bivši politični preganjanci, praznujemo današnjo obletnico upora in zmage nad nacifasizmom z nezmanjšanim naporom, da osta-nejo ideali velikega osvobodilnega boja živi in da nas vodijo zlasti v naši sedanjosti vsakodnevnih akcij. Če je kdo, potem smo ravni mi, Slovenci in Italijani, najbolj dolžni skrbno spremljati fašistično oživ-ljanje ter ga bojati, ker se zave-da-mo, da bi kot v preteklosti bili prva žrtev njegove narodnostne mrznje, če bi se zaradi naše ne-čujnosti uveljavil nad našo druž-bu. Zato smo dolžni čuvati široko protifašistično enotnost, na osnovi katere so Slovenci in Italijani v odkritem oboroženem boju pre-magali fašiste, naciste in njihove po-magače ter ustvarili podlago za de-mokratsko življenje, družbeni na-predek in so hkrati z velikim skup-nim deležem krvi položili italijan-sko - jugoslovanske odnose na po-vsem nove, trajnejše osnove».

Demokratske pravice, ki izhajajo iz ustave kot temeljne prido-bitve osvobodilnega boja, so sad boja italijanskih demokratskih množic, ki so bile pripravljene svoje trenutne politične koncepte podrediti veliko širšim, splošnim koristim vsega italijanskega ljud-stva.

Svečda imamo kot pripadniki na-rodnostne skupnosti odprto celo vr-sto specifičnih vprašanj, ki jih na-ša družba prepočasno rešuje, čeprav razpolaga z demokratskimi insti-tucijami.

27 let po zmagovitemu protifašis-tičnem boju še vedno terjamo glo-balno zakonsko zaščito, s katero bi zaustavili asimilacijo, ki se vedno traja zaradi pomanjkanja politične volje odgovornih faktorjev. Ta na-ša zahteva ne temelji samo na določilih ustave, državnega statuta in obljubah zelo visokih predstav-nikov oblasti, to je tudi pričakova-nje nas protifašistov, ki smo dali toliko žrtve v boju za demokracijo, za družbeno in narodnostno osvoboditev.

Naš boj za narodnostne pravice je sestavljen del boja italijanskih množic za demokracijo, za usre-ničenje določil in duha republike us-tave in za napredek, ki bi ga fašistične in njim sorodne sile ra-de zaustavile.

Današnje praznovanje ima torej za nas Slovence dvojni pomen: obnavljamo neomajno zvestobo i-dejam protifašističnega boja, pri-čakujemo pa hkrati, da bodo od-ključno dejavniki izpolnili obvezo do celotne naše narodnostne skup-nosti v trziški, goriški in videm-ski pokrajini».

Dornikov govor so prebrali tudi v italijanski.

Za njim je pozdravil udeležence shoda član vsedržavnega odbora ANPI Arturo Calabria. Nismo se zbrali samo zato —

LETOŠNJA ZAMEJSKA PREJEMNIKA PRIZNANJA OSVOBODILNE FRONTE

Dr. Sonja Mašera: zdravnica v ilegali in požrtvovalna povojna javna delavka

Dr. Sonja Mašera v svojem poklicu

Dr. Sonja Mašera kot javna delavka

Med prejemniki letošnjih priznanj OF, ki jih podeljuje republiška konferenca SZDL Slovenije za zasluge med narodnoosvobodilnim bojem in za delo po osvoboditvi, je tudi dr. Sonja Mašera iz Trsta. Priznanje bo prejela danes na slovesnosti v Ljubljani.

Dr. Sonja Mašerova sem ob tej priložnosti obiskal v njeni zdravniški ordinaciji v Ul. Machiavelli potem, ko je opravila s poslednjim pacientom tistega zgodnjega popoldneva. Medtem ko je pripravljala kavico za oba sem zbiral misli za prvo, tako rekoč obvezno, vprašanje: kako ste sprejeli novico o sklepu žirije za podeljevanje priznanj OF pri SZDL Slovenije, da med drugimi slovenskimi aktivisti in borci NOB izkaže tako priznanje tudi Vam?

Ker zdravnico Mašerovo poznam že od prej, me njen odgovor ni prav nič presenetil.

«Kako naj rečem? Z zadovoljstvom, vsekakor, vendar tudi s presenečenjem, zakaj prav jaz. Vsoj sto takih ljudi živi med nami, ki bi si tako priznanje zaslužili pred menoj, saj nisem bila nikoli zaprta, nikoli internirana, tvegala pa smo v tistih časih tako vsi, ki smo delali za našo stvar. Eni so to tveganje plačali z življenjem, drugi z večjo ali manjšo žrtvijo, tretji samo s strahom...»

Vedel sem, da bom po tem uvodu lahko zvedel kaj takega, kar bi moglo v vsaj primeru luči osvetliti delež moje sobesednice v našem narodnoosvobodilnem boju. Sklicevala se je sicer na oddaljenost časa, na spomin, zanesljivo pa sem čutil, da je bila za vsi temi izgovori le velika, prevelika skromnost, ki je značilna za toliko naših starih, dobrih aktivistov in borcev. Po drugi strani pa je prav gotovo tudi res, da se nam vsem danes po skoraj 30 letih od tistih dni, zd vse kot pravilica, ki z meglico daljnosti pokriva tudi velike stvari.

Po prihodu iz Turina je dr. Mašerova živela pri svojih v Gorici. Glas o Osvobodilni fronti in o prvih slovenskih partizanih je že krožil tudi med zavajenimi goskimi Slovenci in v Gorici samja ter v njeni okoliščini se delovali prvi aktivisti OF. Med njimi je bila tudi sestra svakine dr. Mašerove, Milena Bizjak.

«Milena je bila takrat povezana z znanim primorskim aktivistom narodnim herojem Matevžem - Antonom Veluškom, enim prvih organizatorjev narodnoosvobodilnega boja na Primorskem, ki je končal svoje življenje v Rizinu. Povezala me je z njim in tako se je začelo moje delovanje v gibanju. To je bilo sredi leta 1942.

Moje delovanje je v začetku obhajalo v glavnem v zbiranju zdravil in sanitetnega materiala za partizane, kar mi je bilo toliko lažje, ker sem bila uslužbena najprej v tržaški glavni bolnišnici, potem pa že od leta 1942 dalje v bolnišnici pri Magdalen v Trstu. Toda hiter razvoj OF je kmalu zahteval od vseh nas vse večjo angažiranost. Treba je bilo zdraviti obolele ilgalce po skritih domovih, skrbeti za težje partizanske ranjence, ki smo jih pod različnimi izgovori in pretevarjanjem sprejemali v bolnišnici, za povratnike iz nacističnih taborišč, ki so zaradi bolezni in izčrpanosti prihajali domov. Skušali smo jih zadržati čim dlje. Lahko si predstavljate, da vse to ni bilo tako enostavno. Kljub previdnosti in strogi konspiraciji je bilo vendarle zelo nevarno, da se ne bi izdali. Od treh zdravnikov v bolnišnici sem bila povezana samo jaz in ker sem bila tudi edina Slovenka, sem seveda s slovenskimi bolniki govorila slovensko. Eden od kolegov me je zaradi tega prijavil ravnotežju dr. Galu, ki pa ni bil slab človek. Nasprotno, čutila sem, da nekaj se ali vsaj slutiti in ne razumeti mi je dal, da me je nekdo onadil in da naj bom previdna. Opravičeval se je, da pač moram storiti svojo dolžnost, vendar posledice ni bilo nobenih.

Je bilo Vaše delo v bolnišnici težje pred ali po kapitulaciji Italije?

«Po kapitulaciji Italije je bilo vsekakor lažje, čeprav je bilo delo več. Takrat se je osvobodilo

gibanje močno okrepilo, postalo je tako rekoč množično in v znatno večjem številu kot prej, je zajelo tudi italijanske antifasiste in demokrate. Tudi v sami bolnišnici je bilo med pomočnim osebjem veliko organiziranih ljudi. Delali pa smo tako rekoč 24 ur na 24, saj je bilo zdravnikov malo, na oddelku za infektijo sem bila sama, primerov davice, tifusa in podobnih obolenj pa je bilo zelo veliko.

Kako pa je bilo z zbiranjem sanitetnega materiala. So bile pri tem delu posebne težave organizacijskega značaja?

«Ta služba je kar dobro delovala. Zdravila in sanitetni material sem prejela delno preko zvez z lekarnami, delno kar v bolnišnici sami, kolikor se je seveda dalo, prinašali pa so ga tudi ljudje - aktivisti OF po svojih zasebnih zvezah in po drugih mrežah. V Magdaleno so ga prihajali iskat in odnašati v glavnem dekleta. Večšost so bile pri tem precej nevarne in neuporne, saj so se obnašale, kot da bi bile neke na osvobodjenem področju.

Hotel sem vedeti če se spominja kakšnega dogodka, ki ji je iz katerega koli razloga ostal še posebej v spominu, kakšnega izjemnega bolnika ali partizanskega ranjenca iz bolnišnice ali tudi iz zasebnih domov, kamor jih je hodila zdraviti. Najbolj nimen zadel na pravo struno, vsaj kar se bolnikov in ranjenih partizanov tiče. Za zdravnico imena niso važna, važen je človek in človeku, ne njegovemu imenu, je posvečeno njegovo poslanstvo. Ljudi pa je bilo mnogo, kdo bi se jih spominjal po imenih...

«Posebni dogodki, da, teh je bilo še kar. Kmalu po povezavi z Matevžem in nato še večkrat pred kapitulacijo Italije sem izrazila željo, da bi odšla v partizane, da bi kot zdravnica delovala med njimi. Toda mojih želja niso upoštevali. Sam Matevž in drugi vodilni tovariši v tržaški organizaciji so mi dopovedovali, da sem bolj potrebna na terenu. Ob razpadu Italije so mi končno rekli, da lahko grem v podzve. Če prav hočem. In res sem se odpravila na pot iz Gorice. Prišla sem do Bilj, prav tedaj pa se je zrušila tako imenovana «Goriška fronta», Nemci so preplavili Vipavsko dolino in mi zaprli pot. Vrnila sem se v Gorico in potem ostala do konca vojne še naprej kot zdravica - aktivistka med Gorico in Trstom, največ seveda v Trstu samem, kjer sem imela tudi svojo zasebno ordinacijo pri Sv. Antonu.

Drugi dogodek je povezan s praznovanjem 1. maja leta 1944. Na predvečer praznika je na visokem bolnišniškem dimniku pri Magdaleni zaplapolala velika rdeča zastava. Razobesili so jo notranji ilgalci v bolnišnici. Reakcija razjarjenih Nemcev in fašistov je bila takojšnja. Polovici so nekaj desetnih notranjih bolniških uslužbencev in drugih ljudi in jih odpeljali v Nemčijo, od koder se je malo kateri izmed njih vrnil. Kasneje sem zvedela, da sem bila na seznamu tudi jaz. Seznane so imeli v rokah colotijevci v Ul. Bellosguarda, med katerimi je bil tudi neki agent, ki me je poznal, ker se je njegova družina občasno hodila k meni zdraviti. Verjetno je prav zaradi tega dokumentacijo o meni umaknil, ni pa izključeno, da me niso takrat odpeljali v Nemčijo tudi zato, ker so v bolnišnici potrebovali zdravniške moči. Mogoče sem bila takrat v največji nevarnosti...

Tretji dogodek. Bilo je spet v letu 1944, vendar se meseca ne spominjam več. Ne vem že kakšna naša organizacija, odbor ali poli-

tični aktiv OF se je ilegalno sestel v Ul. Filzi v veliki sobi nekega poslovnega človeka. V tem odboru sem bila referentka za zdravstvo. Sredi posvetovanja je pri vratih nenadoma pozvonilo. Zaskrbljeno smo se zadržali proti vratom in kri nam je zaledenela v žilah. Mislimo, da smo izdani. Nekdo od nas je stopil k vratom in jih na temo odprl. Bil je eden izmed uradnikov v podjetju, ki je pozabil dežnik ali ključ...

Dr. Mašerovi je šlo pri opisovanju tega dogodka na smeh. Ne vem pa, če ji je šlo na steh tu takrat, ko je za vsakim vgoledom prežala na aktiviste OF - varnost prav do poslednjih dni neposredno pred osvoboditvijo Trsta, ko so se tudi v bolnišnici pri Magdaleni pripravljali na sprejem osvoboditeljev in v ta namen - kot se z lepimi občutki spominja dr. Mašerova - barvali bele bolnišniške rjuhe z modro in rdečo barvo, da so potem iz njih šivali zastave.

Potem sva prešla na čas po osvoboditvi. Dr. Mašerova je nadaljevala z delom v raznih odborih OF SIAU, v Mestnem osvobodilnem svetu (MOS), v krajevnem odboru pri Magdaleni, skrbela za organizacijo zdravstvenih centrov in obvezovalnic v času, ko so bili na dnevnem redu polnični spopadi itd., z dr. Hlavčičem pa je bila zadolžena tudi za organizacijo otroških posvetovalnic v Istri, v Kopru, Izoli, Piranu, pa še v Postojni, v Ilirski Bistrici in drugod, saj je bila tedaj zdravstvena služba povsod na tleh, potreba pa o groznom. V tem času pa vse do pred nekaj leti je bila dr. Mašerova tudi zdravica Slovenskega deškega doma in seveda odbornica Dijaške matice. Vsa pa vem, da se je dr. Mašerova že od prvih povojnih let posvetila zlasti obnavljanju slovenskega planinstva, s katerim je bila preko dr. Sardačeva povezana že v predvojnih letih. Planinstvo je še danes poleg poklicnega zdravniškega dela glavnino področja njenega delovanja in življenja in če je Slovensko planinsko društvo v Trstu danes ena naših najpomembnejših narodnih postavk v zamejstvu, je to tudi njena zasluga bodisi od prej, ko je bila v društvu le odbornica, kot v zadnjih letih, ko je po smrti Zorka Jelinića njegova predsednica.

Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

Tradicij narodnoosvobodilnega boja po njenem mnenju ni mogoče prenašati na sedanjí rod avtomatično. Čas NOB je bil poseben čas, čas posebnih pogojev in okoliščin, ki jih danes ni, vsaj ne v taki obliki. Današnja mladina smo oddali z blagostanjem, v katerem se ji problemi življenja in naše eksistence kažejo drugače, kot so se kazali nam. Danes gre po mnenju dr. Mašerove prvenstveno za ohranitev naše narodne zavesti. Zdi se ji, da v tem smislu nismo storili vsega, kar bi lahko, predvsem pa ni tega v zadostni meri storila slovenska šola. Premalo je v njej vcepjanja ljubezni do lepote slovenskega jezika, premalo skrbi za slovenskega duha tudi v smislu tradicije. Naloga vseh naših organizacij in ustanov je družiti in zadrževati slovensko mladino v slovenskem ambiantu. V tem vidi tudi poslanstvo Planinskega društva, poleg seveda vsega tistega, kar lahko planinstvo nudi mlademu človeku še posebej kot panogo, ki goji ljubezen do prirode in človeško solidarnost, kot nekaj najplemenitejšega v času, ko je potrošniška družba slepa za te vrednote.

Razgovor zapisal
Jože Koren

Čeprav sovjetska kirurgija ne pozna presajanja srca

TUDI V SOVJETSKI ZVEZI IMAJO SVOJEGA BARNARDA

Dr. Helena Sidorenko je napravila nad tisoč operacij na srcu
Njen prvi «pacient» je bila račka, ki si je bila zlomila nogo

OBLETNICA LONDONSKEGA SPORAZUMA

Danes mineva 57 let od onega 26. aprila 1915, ko so v britanski prestolnici predstavniki Velike Britanije, Francije in Rusije podpisali s predstavniki tedanje Italije tajno pogodbo, ki je znana kot Londonski sporazum. Za dolgo lahko bi rekli tudi zgodovinsko dobrobo je bil ta sporazum velik kapri, ki je bil splošno sprejet v Jugoslavijo, posebno pa je bil ta sporazum zgodovinsko pomemben za naše kraje, za vse naše nacionalno področje, kar ga je po prvi vojni prišlo pod ital. suverenost. Tedanji ital. diplomacija je namreč uspela, da je od predstavnikov gornjih treh zaveznikov izsilila, da bo Italija, če stoji v vojni na njihovi strani po zmagi nad Avstroogroško in Nemčijo, s katerima je bila do tedaj povezana v trojno zvezo, dobila vrsto dežel in področij, ki so bile tedaj pod suverenostjo Avstroogroške in sicer Tirolsko, vse naše nacionalno ozemlje zahodno od alpskega loka, vso Istro, del Kvarnera in Dalmacije ter del dalmatinskih otokov, vsem ko da bi tisti del Hrvaškega primorja in Dalmacije, kar bi se preostalo morebitni «razbiranju» Srbiji moralo biti nevtralizirano. Ko so ji vse to zagotovili, je Italija 24. maja 1915 stopila v vojno proti doverljajšima zaveznikoma.

Ta del zgodovine, ki je predvsem del naše zgodovine, je zanimiv, žal pa bolj malo znan. Temeljito hkrati pa zelo strnjeno prikazuje Jugoslovanska enciklopedija in sicer na straneh 550 in 551 zvezka E - J.

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

«Razgovor o njenem delovanju na področju planinstva pa se je že povsem prevrgel na sedanjost, na naš sedanjí narodni trenutek. Skušal sem najti povezavo z njim in s časom narodnoosvobodilnega boja in ji zastavljal vprašanje, kako naj se ali bi se moral po njenem mnenju nadaljevati in manifestirati duh Osvobodilne fronte danes, med našo današnjo mladino?

Ciril Klanjšček: partizanski borec in prizadeven delavec za napredek Brd

Tudi ob letošnji 31. obletnici ustanovitve Osvobodilne fronte Slovenije bodo razdelili zlate značke in priznane diplome tistim, ki so se odlikovali ter si pridobili zasluge pri delu za ideale, ki si jih je Osvobodilna fronta zastavila ob svoji ustanovitvi in ki so še danes veljavni. Letos so tako visoko priznanje podelili tudi goriskemu rojaku iz zamejstva Cirilu Klanjščku iz Steverjana.

Potem ko so lani podelili tako visoko priznanje Ladiju Dorniku iz Gorice in še leto poprej dr. Lambertu Mermolji, je prav, da so letos izbrali in priznali delo tihega in skromnega, zato pa nič manj zaslužnega borca Cirila Klanjščka.

Obiskali smo ga na njegovem domu na Valerišču, kjer se je v burnih vojnih in predvojnih letih dokončno zasedel na tistem koščku domače zemlje, ki ga je že pred njim s toliko ljubeznijo gojil njegov oče in mu ga zaupal pot, ko so opesale njegove moči. Ko smo mu povedali naše namere, da bi ob tej priložnosti zapisali kaj več o njegovem življenju in delu, ni bil sprva za to.

«Kaj bi pisali o tem, saj so že drugi vse povedali o brigadah, o borbah in o fašistih. Napravil sem, kar je bilo v moji moči in sedaj je vse mimos, se je branil v svoji skromnosti in končno na naše prigovarjanje je privolil.

Sedla sva za domačo kmečko mizo in kmalu je stekel pogovor.

Spomini so se odvijali, se križali in takoj sva bila sredi dogajanj, ki so sedaj že zgodovina.

Ciril se je rodil na Valerišču leta 1917 in že zgodaj je prisluhlil starejšim vaščanom, ko so se pogovarjali o svojih problemih, o kolonih, zatiranju in divjanju fašistov. To se mu je vcepilo že zgodaj v dušo in leta 1936 je dal duška svojemu protestu s tem, da sta s prijateljem prišla na predvečer prvega maja velik kres na Kalvariji, od koder je opozarjal oblastnike, da smo na Goriskem se Slovenci, ki nečemo umreti. Leta 1939 je moral k vojakom, kjer so ga obdržali tudi po rednem roku in poslali najprej v Postojno na mejo, nato pa v notranjost Italije.

Spominja se velike kaznilnice v Fossanu, kjer so bili jetniki s Primorske in Jugoslavije, katerim so nosili kruh, ki so si ga sami pritrjevali. Svoj kratek dopust doma je izkoristil, da je prinesel v Ljubljano precej komunističnega propagandnega materiala, ki so ga potem domačini razširili po Liguriji in spravili v preplah fašistično policijo.

Po krajšem službovanju na francoski meji je ob Martinovem leta 1942 odšel domov na dopust ter se ni več vrnil. Kmalu ga srečamo sredi NOB na Tolminkem, kjer je leta 1943 opravljal podoficijski tečaj v Cerknem ter se nato vključil v Gradnikovo brigado, v kateri je ostal do konca leta 1944.

Ali se spominja kakšnega posebnega doživljanja iz tega obdobja? Smo skušali izvesti kakšno področje?

«Kaj naj rečem, akcij je bilo mnogo. Pri prevažanju ali prenašanju municije in orožja po gornji Soški dolini. Trnovcem gozdu, po Cerkljanskem, Vipavskem in po Piki in na Notranjskem smo imeli mnoge težave in hude borbe. Hudo je bilo ob ofenzivi na Jelovici poleti 1944. Kako smo spravljali ranjence in osvobodene zavezniške ujetnike preko snežnih gozdov na Notranjsko. Živo so mi v spominu krvavi boji okrog Črneha vrha nad Idrijo tako v začetku januarja 1944 kot septembra istega leta, ko smo prodrali od Zadloga in zasedli župnišče. Spominjam se tudi akcije na Lazi, kjer sem bil 27. decembra ranjen ter sem bil potem več mesecev na zdravilju v bolnišnici «Pavla». Po okrevanju sem bil namestnik komandanta inženirskega bataljona v Tribuš in se udeležil velike ofenzive v Bohinju. Potem me je pot pripeljala nazaj v Gorico, kamor sem prišel 4. maja 1945. Po umiku jugoslovanske vojske iz Gorice sem bil demobiliziran in sem se vrnil domov.

«In potem...?» smo želeli izvedeti o njegovem povojnem delu.

«Potem smo istega dne sestavili kratem ljudski odbor na Valerišču in nekaj pozneje skupen KLO za ves Steverjan, kateremu sem bil prvi predsednik, ki je deloval do septembra 1947, ko je poseben komisar prezel občinske posle.

Govor je stekel o težavah pri obnovi, ko so oblasti tako delo v Steverjanu bolj ovirale kot podpirale, o prvih povojnih volitvah, kjer je bil kot predstavnik napredne opozicije izvoljen v občinski svet, in ki se danes kritično spremlja občinsko upravo.

Ne smemo pozabiti, da je bil Ciril Klanjšček vsa povojna leta aktiven član ter odbornik Demokratične fronte Slovencev v Gorici ter vseh drugih naprednih organizacij zamejskih rojakov na Goriskem. V domači občini je stalno deloval pri prosvetnem društvu «Brški grič», ki mu je bil tudi predsednik do leta 1961, ko ga je bolezen prisilila, da je odločil nekoliko bremen. Aktivno je bilo in je njegovo delo v krajevni organizaciji bivših borcev, sodeloval je tudi v akciji za postavitev občinskega spomenika padlim.

Sredi vsega tega dogajanja je

komaj našel čas, da je pred skoraj 30 leti pripeljal na dom nevesto Vero s Krizišča, s katero sta vzorno vzgojila tri otroke, sinova Lojzeta, ki je sedaj profesor na slovenski srednji šoli v Gorici in priznan slikar, Ivota, ki je bolničar, harmonikar in posvetil ter najde še čas, da pomaga očetu pri kmetiji, in hčerko Adrijano, ki si je v štandreu ustanovila svojo lastno družino.

«Ob obujanju teh spominov, kako sodiš o sadovih NOB?» smo želeli izvesti za zaključek.

«Rad se spominjam preteklih borb in težav. Hudo je bilo takrat, vendar se spominjam takratnih dimaničnih časov in velikih ideolov, ki so nas družili in nam dali moč, da smo dosegli vsega, kar smo si v okviru programa zahtevali, vendar smo si izbojevali demokracijo in republiko ustavo, o okviru katere lahko nadaljujemo z borbo za doseg novih ciljev. Med temi še seveda tudi gospodarski del naših Brd in dejanska izvedba manjšinskih pravic za zamejske Slovence. V tem pa naj nadaljujemo z borbo predsema naša mladina.

Razgovor zapisal
Ivo Marinič

Ciril Klanjšček kot partizan

Ciril Klanjšček danes

Horoskop

OVEN (od 21.3. do 20.4.) Vztrajajte pri svojem prepričanju in pri svojih načelih. S tem boste uveljavili svojo osebnost. Prijetne ure zvečer.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Če hočete kaj več doseči, poslušajte organizirajte delo. Ne podcenjujte osebe, za katero pravite, da jo ljubite. DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Če boste pravilno odločili, bo uspeh gotov. Sreča je namreč na vaši strani. Začeli boste v sovražno ozračje.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Naporov bo veliko, zato na tudi zadoščenje ne bo majhno. Ne dopustite, da

bi se v družini razvil spor.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Neprickovan doživetje bo privedel k razčiščenju neke burne zadeve. Glavna ljubezen bo prepričala ne sporazum.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Opravka boste imeli z ne preveč prijetnim delom. Doživeli boste prijetno zadoščenje.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Naleteli boste na velike ovire, ki pa jih boste premagali. Družinsko ravnotežje motijo nepričakovane spletke.

SKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Ne bodite površni, ker bi vam to mo-

glo povzročiti škodo. Važne spremembe. Dovolj bo tudi časa za zabavo.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Tudi boste ostrih ocen, toda to ni vas ne razočara. Počistite si veselo dušo.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Le s taktiko boste speljali zadevo na pravi tir. Ne dopuščajte, da bi ne poškani vplivali na vas.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Utrdite si položaj, kajti sicer bi vam znalo marsikaj spovedati. V čustvenih zadevah pa vam bo šlo vse kot namazano.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Sreča je na vaši strani, vse gre po vaših načrtih. Dan primeren za ljubezenska srečanja.

TONE SVETINA

371. UKANA

TRETJA KNJIGA

Ustavil ju je stražar. Oglasila sta se mu kot četnika in izvedela, da sta prišla pred štab četniške brigade. Travnikarjev je spustil rafal, Vojko pa je zabrisal bombo. Tedaj je zaropotalo okoli vas. Med življenjem krogel so zapustili vas in bežali nazaj v globel, od koder so prišli.

Naslednji dan so se vrnil tja, kjer se je bil spopad začel. V gostem grmovju so se pokrili z vejami in mahovjem. Dan je mineval počasi kot slabe sanje. Slušali so jutranji zbor, rogove, trobente, šuštenje nog, vpitje patrulj. Nekajkrat so šli četniki prav blizu mimo njih. Goščavo so česali v kolonah in ne več v strelnih vrstah.

Proti večeru so glasovi trobent naznanili zbor. Globel pa se je umirila. Travnikarjev je splezal na drevo. Videl je dolge kolone z vozovi, konji in kravami, ki so se pomikale po cestah proti Gorici.

Zvečer so odšli na zborna mesto. Tam je bil že Tarzan s svojimi, in počasi so se zbirali tudi drugi. Medtem so si pripravovali, kako je bilo.

Komandir Zvone je bil privlekel dva ranjena v neko vas. Komaj so jih ljudje vzeli, že so dekleta naznanila Nemce. Zvone je splezal s spremljevalcem v gosto vaško lipo. In prav po njem so posedli Nemci, odprli konzerve in jedli. V nosu ju je ščegelast slasten vonj hrane. Vsa zdelana in lačna - v zadnjih dveh dneh nista zaužila skoraj nič - sta od tega vonja medela in se komaj držala v vejah. Na srečo so kmalu

odšli. Toda komaj sta zlezla z drevesa, so dekleta spet najvile četnike, in hajdi nazaj na lipo... Dobro, da so šli samo skozi vas...

Intendant Matijas je postal predmet zbadljivk. Obdolžili so ga, da je «zahajkalo» bataljonsko harmoniko. Najprej je dobil harmonikar Oskar rafal skozi nogo. Nato se je harmonika preselila na hrbet kuharja Ruskija. Ni tekel dolgo z njo, ko mu je četnik prestrelil koleno. Zadržal jo je imel Matijas.

Četniki so ga lovili po grmovju.

«Stran sem jo vrgel,» se je opravičeval. «Toda kdaj? Ko je bila že prestreljena. Ali nisem jaz več vreden kot harmonika? Moja glava odtehta sto harmonik...»

Naslednji dan so juristi še enkrat preiskali bojišče. Našli so dva ranjena, ki sta bila skoraj že brez moči. Zavlekla sta se hila v kraske škraplje in se pokrila z vejami. Našli so tudi Zvonotovega kurirja, skoraj golega. Njegova srca je bila prepolna s krvjo, prsi steklo prebodene z bajonetom. Četniki so mu vrezali na čelo peterokrako zvezdo...

Drugi ranjencev niso našli. Kdove kam so jih odvlekli četniki...

Kurirja so pokopali polpodne z duhovnikom. Ljudje so se križali in jokali, ko so gledali njegovo iznakaženo truplo. Vojko, s katerim sta bila prijatelja, mu je spregovoril v slovo. Ob njegovih besedah so se borcem in vaščanom orosile oči. «Tih in skromen je odšel, eden izmed tisočev, ki je pustil klavir in vzel v roke puško, da bi pomagal zgraditi drugačen svet, svet, ko se ljudje ne bodo več pobijali ne v imenu bogov ne kraljev ne takšnih ali drugačnih ideologij... v svetu, v katerem ne bo nihče več izkoriščal in zaničevan... Mi bomo poskrbeli, da ne boste pozabljani, vi, ki ste s svojimi grobovi in s svojo krvjo začrtali naše meje...»

Potem se mu je zataknilo v grtu. Ljudje so jokali. Tarzan je poveljeval častno salvo. To ni bila navadna salva. Zilav rafalov je bil, ki se je stopil

NOGOMET

MLADINSKA PRVENSTVA

Slovenske enajsterice zgubile v sedmih nastopih le eno tekmo

MLADINCI

Primorje — Don Bosco 1:1

(0:1)

PRIMORJE: Ferfolja, S. Husu, Šegina, Verša, Košta, Germani, Vergine, Strekelj, Zanella, Zamp, G. Husu, 12. Kemperle, 13. Bogatec.

DON BOSCO: Lipari, Stebez, Beltrami, Todesco, Danelon, Carciotti, Visentin, Moccenigo, Montebagnoli, Giacomini, Quaranta, 13. Carcangiu.

STRELCA: p.p. v 31. min. Quaranta; d.p. v 34. min. Strekelj.

Včeraj je odigrala mladinska enajsterica Primorja zaostalo tekmo z Don Boscom. Kljub nepričljivi igri je izsilila neodločen rezultat 1:1. Skozi vsa tekmo je nad prsje igralcem primorja močnejša bila, saj je imela več priložnosti za gol. Srečanje je imelo zato dve popolnoma drugačni lici. V prvem polčasu so s pomočjo vetra napadali gostje, v drugem pa so se morali pretežno braniti.

«Rdečarji» niso zadovoljili. V prvem delu so igrali proti burji, so zgrešili preveč podaj, v drugem pa so oklevali pred strelom v vrata. Nasprotniki so izkoristili njihove napake, vendar niso mogli preko remija.

V prvem polčasu so napadali gostje. Gol pa so dosegli šele v 31. min., kar dokazuje, da so se Prosečani dobro branili. V drugem delu smo pričakovali množičen napad domaćinov, ki pa so zaigrali povsem nerazglašeno in živčno, tako da je moral sodnik izkjučiti šegino in Visentina zaradi ugovarjanja. Primorje je izenačilo v 34. minuti s Strekeljem. Malo pred koncem so imeli gostje izredno priložnost za vodstvo, ko se je žoga odigrala od vratnice proskih vrat. Izid pa je ostal neodločen.

M. K.

Primorje — CGS 4:1 (3:0)

PRIMORJE: Kemperle, Šegina, Regent, Verša, Košta, Germani, Vergine, Strekelj, Zanella, Zamp, Husu.

CGS: Paulin, De Gennaro, Sinibaldi, Juliani, Gerli, Tassan, Furlan, Mesinero, Giorgievich (Tassan), Norberto, Vodopija.

STRELCA: p.p. v 17. min. Germani (li-metovka); v 26. min. Germani (li-metovka); v 34. min. Husu; d.p. v 20. min. Vodopija; v 28. min. Germani.

Primorje je končno zmagovalo. V nedeljo je prepričljivo premagalo enajsterico CGS kar s 4:1. Zmaga Prosečanov je bila zaslužena, saj je bila stalno v premoči. Že od vsega začetka so z organizirano ekipo igra večkrat zaposlili nasprotnikovo vratarja. Obramba «rdečarjev» je delovala brezhibno. Na sredini igrišča sta Strekelj in predvsem Husu venomer zalagala napad z uporabnimi žogami. Napadalcii tudi niso dosegli gola, vendar Zanella igra od nedelje do nedelje bolje.

CGS se ni kdove kaj izkazal. Moral se je pretežno braniti pred napadi Primorja. Razigran se je le v prvem delu drugega polčasa, ko je dosegel tudi častni zadetek.

Prosečani so prevzeli takoj pobudo ter so z nekaj strelji ogrozili nasprotnikova vrata. V 17. minuti je Zanella pobeignil svojemu branilcu, ta pa ga je v kazenskem prostoru zrušil na tla. Sodnik je brez oklevanja dosodil enajstmetrovko, katero je Germani realiziral. Devet minut kasneje se je akcija ponovila in tudi tokrat Germani ni zgrešil. Tretji gol so domaćini dosegli s Husu, ki je poslal v vrata predložek Vergine.

Gostje so zaigrali v začetku drugega polčasa zelo napadalno. Obramba Primorja se je dobro borila vse do 20. minute, ko je Vodopija izkoristil nespreten poseg domaćnega vratarja ter je znižal na 3:1. Po prejetem голу so se «rdečarji» spet razigrali in postavili

pa je večer. Gre za nas. Mnoge vaše misli se uresničujejo, zato želimo, da bi mi, kar nas je v boju, umrli čisto. Do tega ure. Vsi instinkt, Helmut, je genialen. Že dolgo časa smo me po ovinkih opozarjali na to, kar je zdaj na dani. Vse bomo izgubili. Zdjaj sem tudi jaz brez vsakršnih služij. Tudi zdaj gre za to, kako jo bomo izgubili in kakšen mir si bomo pridobili z zadnjo bitko. Mi, ki smo to vojno sprožili in jo tudi vodimo, smo za odgovorni pred narodom.

«Vi se čutite odgovorni in jaz tudi. Povem pa vam, da se bodo mnogi izgovarjali, da so izpolnjevali samo povelja. Kako tragično to zveni!»

«Kaj mislite reči?»

«Nič, nič, gospod general. Nič ne bi ostalo od njh!»

«Poraz ste mislili, kajne?»

Prejšnji večer sta pozno v noč sedela v generalovi sobi in se ga na jezo in žalost poštno nabrala. Mesto je bilo polno beguncem in nemir po ulicah do jutra ni zamrl.

«Helmut, ste prebrali poročila in analize ofenzive proti četemu korpusu?»

«Prebram sem jih, gospod general, in vam jih hvalježno vračam.»

«Kot resna vojaška sila so zmčeni. Razbitih je nekaj brigad, tri tisoč ljudi je mrtvih, še več razpetih in onespobnih, pravijo poročila. Toda ne vem, če je vse to res... Nekaj me boli pri vsem tem. Pravzaprav me jezi. Na koncu ofenzive, ko bi bil ti najbolj potreben, so me klicali v raj, da prevzam poveljstvo nad obrambno linijo Alpenwall. Samo jaz sem bil glavina prebila brez večjih žrtv. Takoj zatem bi moral stisniti še enkrat. Nič ne bi ostalo od njh!»

«Seveda, gospod general. Tudi pri boku je tako. Kadar nasprotnik pade na tla, mu ne smeš pustiti, da si opomore. Če želite si k sroul. Če se kaj razumem na vojskovanje, je bilo to najimunitnejša akcija v vseh štirih letih. Zamisljena in izvedena je bila z duhom. Če ima vsaka akcija poleg glavne tudi stranski cilj, potem smo dosegli vsaj le-tega: ne morejo nam usetati v hrbet. In tudi k morju ne morejo. Sicer

z zadetkom Germani, končni rezultat: Primorje — CGS 4:1.

M. K.

NARAŠČAJNIKI

Breg — Triestina A 4:0

BREG: Ota (Jez), Zafran, Slavec, Pavličič, Košta, Samec, P. in M. Lovriha, Strnad, Sovič, Štrajn.

Brezani so na stadionu «I. maja» gladko odpravili Triestino A. Nasprotniki so se uspešno upirali ves prvi polčas, ko so «plavi» zapravili vrsto ugodnih priložnosti. Drugi polčas je bil za predstavnike dolinske občine plodnejši. Že v 2. min. je Strnad izkoristil ugodno podajo in poslal žogo v mrežo. Pri tisk Brezanov se je postopoma večal in v 10. min. je Stranj podvojil rezultat. Nasprotniki so popolnoma obupali, ko je njihov igralec poslal žogo v lastna vrata. S četrtim golom Mavricij Lovriha je v 29. min. zapečatil rezultat. S to zmago so Brezani ponovno potrdili, da upravičeno sodijo v vrh lestvice.

Rezerzni vratar Uniona Sergej Čok, ki si tekmo vedno ogleduje z roba igrišča, ni bil preveč zadovoljen s svojimi tovariši: «Obramba

je sredina igrišča tudi, napada pa ni. Edini, ki nekaj dela v napadnih vrsti, je Lappi. Dances bi lahko zmagali, če ne bi bilo sodnika, ki nas je zelo oškodoval, a tudi nasprotnika.»

RADI

Primorje — Rosandra Z. 1:0 (1:0)

PRIMORJE: Ferfolja, Blažina, Kapun, S. Husu, Milčič, V. Husu, Kralj, Mastrutti, Locasto, Černjava, Majcen (Timus).

ROSANDRA Z.: Siccardi, Ferruglio, Gregorati, Degradisi, Cervo, Hlaca, Zanzarelli, Seston, Meloni, Tauriani, Zohli, 13. Clai.

STRELCA: v 14. min. p.p. Majcen.

Nasprotniki Primorja nadaljevali so pozitivnimi nastopi. V nedeljo so premagali Rosandro z 1:0. Zmaga Prosečanov je bila povsem zaslužena, saj so nadigrali nasprotnika tako na tehnični, kot na konjijski ravni. Bili so vedno v premoči in so dosegli samo gol prednosti zaradi oklepanja padalcev.

V obrambi sta se še enkrat izkazala branilca Blažina in Kapun. Milčič je preveč preigral, vsekakor pa je tudi on pozitivno vplaval svojo nalogo. Posebno pohvalo zasluži vratar Ferfolja, ki je z izrednim posegom v zadnji minuti rešil zmago. Na sredini igrišča je manjkal Gabriel Husu, ki je igral z mladinsko ekipo, vendar Černjava ga je dobro nadomestil. V napadu je bilo opaziti preveč neodločnosti in preigravanja (Locasto).

Prosečani so pričeli z izrednim ritmom ter so si že v prvih minutah pripravili nekaj priložnosti za gol. Zadelek so dosegli v 14. minuti, ko je Majcen izrabil zmedo v kazenskem prostoru Rosandre ter je neubranljivo streljal.

V nadaljevanju so «rdečarji» rumenili še naprej, vendar ni jim uspelo podvojiti. Minuto pred koncem so imeli gostje stoočstno priložnost, Ferfolja pa je z odlično padaro preprečil izenačenje.

M. K.

Giarzole A — Gaja 4:0 (3:0)

GAJA: Moro, Milkovič, Brass, Križmančič, Grisoni, Davanzo, Merlo, Romanazzi, Angelucci, Kralj, Ražem.

Gajevci še niso preboleli krize, ki jih je zajela pred tremi koili. Tudi tokrat so pred našo nogometiško doživeli visok poraz, ki je bil povsem nepričakovan. Igrali so nepovezano in nekoliko prepočasno v obrambi.

Domaćini so bili že v prvem polčasu boljši od gajevcev, ki so bili stalno v težavah. Že v tem delu so tako dosegli kar tri gole in pri tem se je v bistvu tekma tudi končala.

V drugem polčasu so naši predstavniki igrali nekoliko živahneje, a so bili še vedno prepočasni, da bi lahko spravili v zadrego domačine, ki so dosegli še en gol. Njihova zmaga je bila povsem zaslužena.

Vesna — Costalunga 2:0 (1:0)

STRELCA: v 20. min. p.p. Valente, v 10. min. d.p. Sodomaco.

VESNA: Košta, Zuliani, Russignan, Tamaro, Coglienna, Valente, Majcen, Sodomaco, Lanza, Tencel, Zucca.

Na razmočenem igrišču je Vesna v nedeljo dokaj prepričljivo premagala ekipo Costalunga. Kriški nogometaši so tokrat zadovoljili predvsem zaradi odločnosti v obrambi. Tamaro in Zuliani sta namreč hladnokrvno odvrčala vse napade domaćinov. Valente pa je uspešno zaigral na sredini igrišča in je z lepimi podajami zalagal prvo vrsto, tako da so Križani že v prvem polčasu prešli v vodstvo.

Gol je dosegel prav Valente. V drugem polčasu so Križani podvojili izid po zaslugi Sodomaca, ki je dosegel res edinstveni gol: preigrail je kar sedem igralcev in je nato obdesno «položil» žogo v nasprotna vrata.

B. I.

Roianese — Union 1:1

UNION: Servigliani, Malalan, Bencic, Esposito, Babuder, Boschetti, Stigli, Colja, Kapi, Paludetto, Butul, (Čok, Koci).

ROIANESE: Clementi, Chermaz, Rutigliano, Corenica, Podreka, Valvassori, Babuder, Boccia, Tropeano, Andone, Verch (Carli, Bericari).

Strelca: Verch v 12. min. p.p., Paludetto v 20. min. p.p.

Nasprotniki Uniona so v nedeljo izenačili proti sibli enajsterici Roianese. Podlonejerci so šli na igrišče prepričani v izdatno zmago, po desetih minutah igre pa so morali že zasledovati izenačenje, ki so ga dosegli sicer že v prvem polčasu, niso pa pokazali take igre, ki bi jo opravičevala. Union napreduje kar počasi na lestvici, saj ni dosegel še nikdar zmago. Edino, kar mu je uspelo doseči, so mnogi remiji poleg enega poraza.

Rezerzni vratar Uniona Sergej Čok, ki si tekmo vedno ogleduje z roba igrišča, ni bil preveč zadovoljen s svojimi tovariši: «Obramba

je sredina igrišča tudi, napada pa ni. Edini, ki nekaj dela v napadnih vrsti, je Lappi. Dances bi lahko zmagali, če ne bi bilo sodnika, ki nas je zelo oškodoval, a tudi nasprotnika.»

RADI

Primorje — Rosandra Z. 1:0 (1:0)

PRIMORJE: Ferfolja, Blažina, Kapun, S. Husu, Milčič, V. Husu, Kralj, Mastrutti, Locasto, Černjava, Majcen (Timus).

ROSANDRA Z.: Siccardi, Ferruglio, Gregorati, Degradisi, Cervo, Hlaca, Zanzarelli, Seston, Meloni, Tauriani, Zohli, 13. Clai.

STRELCA: v 14. min. p.p. Majcen.

Nasprotniki Primorja nadaljevali so pozitivnimi nastopi. V nedeljo so premagali Rosandro z 1:0. Zmaga Prosečanov je bila povsem zaslužena, saj so nadigrali nasprotnika tako na tehnični, kot na konjijski ravni. Bili so vedno v premoči in so dosegli samo gol prednosti zaradi oklepanja padalcev.

V obrambi sta se še enkrat izkazala branilca Blažina in Kapun. Milčič je preveč preigral, vsekakor pa je tudi on pozitivno vplaval svojo nalogo. Posebno pohvalo zasluži vratar Ferfolja, ki je z izrednim posegom v zadnji minuti rešil zmago. Na sredini igrišča je manjkal Gabriel Husu, ki je igral z mladinsko ekipo, vendar Černjava ga je dobro nadomestil. V napadu je bilo opaziti preveč neodločnosti in preigravanja (Locasto).

Prosečani so pričeli z izrednim ritmom ter so si že v prvih minutah pripravili nekaj priložnosti za gol. Zadelek so dosegli v 14. minuti, ko je Majcen izrabil zmedo v kazenskem prostoru Rosandre ter je neubranljivo streljal.

V nadaljevanju so «rdečarji» rumenili še naprej, vendar ni jim uspelo podvojiti. Minuto pred koncem so imeli gostje stoočstno priložnost, Ferfolja pa je z odlično padaro preprečil izenačenje.

M. K.

Giarzole A — Gaja 4:0 (3:0)

GAJA: Moro, Milkovič, Brass, Križmančič, Grisoni, Davanzo, Merlo, Romanazzi, Angelucci, Kralj, Ražem.

Gajevci še niso preboleli krize, ki jih je zajela pred tremi koili. Tudi tokrat so pred našo nogometiško doživeli visok poraz, ki je bil povsem nepričakovan. Igrali so nepovezano in nekoliko prepočasno v obrambi.

Domaćini so bili že v prvem polčasu boljši od gajevcev, ki so bili stalno v težavah. Že v tem delu so tako dosegli kar tri gole in pri tem se je v bistvu tekma tudi končala.

V drugem polčasu so naši predstavniki igrali nekoliko živahneje, a so bili še vedno prepočasni, da bi lahko spravili v zadrego domačine, ki so dosegli še en gol. Njihova zmaga je bila povsem zaslužena.

Vesna — Costalunga 2:0 (1:0)

STRELCA: v 20. min. p.p. Valente, v 10. min. d.p. Sodomaco.

VESNA: Košta, Zuliani, Russignan, Tamaro, Coglienna, Valente, Majcen, Sodomaco, Lanza, Tencel, Zucca.

Na razmočenem igrišču je Vesna v nedeljo dokaj prepričljivo premagala ekipo Costalunga. Kriški nogometaši so tokrat zadovoljili predvsem zaradi odločnosti v obrambi. Tamaro in Zuliani sta namreč hladnokrvno odvrčala vse napade domaćinov. Valente pa je uspešno zaigral na sredini igrišča in je z lepimi podajami zalagal prvo vrsto, tako da so Križani že v prvem polčasu prešli v vodstvo.

Gol je dosegel prav Valente. V drugem polčasu so Križani podvojili izid po zaslugi Sodomaca, ki je dosegel res edinstveni gol: preigrail je kar sedem igralcev in je nato obdesno «položil» žogo v nasprotna vrata.

B. I.

Roianese — Union 1:1

UNION: Servigliani, Malalan, Bencic, Esposito, Babuder, Boschetti, Stigli, Colja, Kapi, Paludetto, Butul, (Čok, Koci).

ROIANESE: Clementi, Chermaz, Rutigliano, Corenica, Podreka, Valvassori, Babuder, Boccia, Tropeano, Andone, Verch (Carli, Bericari).

Strelca: Verch v 12. min. p.p., Paludetto v 20. min. p.p.

Nasprotniki Uniona so v nedeljo izenačili proti sibli enajsterici Roianese. Podlonejerci so šli na igrišče prepričani v izdatno zmago, po desetih minutah igre pa so morali že zasledovati izenačenje, ki so ga dosegli sicer že v prvem polčasu, niso pa pokazali take igre, ki bi jo opravičevala. Union napreduje kar počasi na lestvici, saj ni dosegel še nikdar zmago. Edino, kar mu je uspelo doseči, so mnogi remiji poleg enega poraza.

Rezerzni vratar Uniona Sergej Čok, ki si tekmo vedno ogleduje z roba igrišča, ni bil preveč zadovoljen s svojimi tovariši: «Obramba

je sredina igrišča tudi, napada pa ni. Edini, ki nekaj dela v napadnih vrsti, je Lappi. Dances bi lahko zmagali, če ne bi bilo sodnika, ki nas je zelo oškodoval, a tudi nasprotnika.»

RADI

Primorje — Rosandra Z. 1:0 (1:0)

PRIMORJE: Ferfolja, Blažina, Kapun, S. Husu, Milčič, V. Husu, Kralj, Mastrutti, Locasto, Černjava, Majcen (Timus).

ROSANDRA Z.: Siccardi, Ferruglio, Gregorati, Degradisi, Cervo, Hlaca, Zanzarelli, Seston, Meloni, Tauriani, Zohli, 13. Clai.

STRELCA: v 14. min. p.p. Majcen.

Nasprotniki Primorja nadaljevali so pozitivnimi nastopi. V nedeljo so premagali Rosandro z 1:0. Zmaga Prosečanov je bila povsem zaslužena, saj so nadigrali nasprotnika tako na tehnični, kot na konjijski ravni. Bili so vedno v premoči in so dosegli samo gol prednosti zaradi oklepanja padalcev.

V obrambi sta se še enkrat izkazala branilca Blažina in Kapun. Milčič je preveč preigral, vsekakor pa je tudi on pozitivno vplaval svojo nalogo. Posebno pohvalo zasluži vratar Ferfolja, ki je z izrednim posegom v zadnji minuti rešil zmago. Na sredini igrišča je manjkal Gabriel Husu, ki je igral z mladinsko ekipo, vendar Černjava ga je dobro nadomestil. V napadu je bilo opaziti preveč neodločnosti in preigravanja (Locasto).

Prosečani so pričeli z izrednim ritmom ter so si že v prvih minutah pripravili nekaj priložnosti za gol. Zadelek so dosegli v 14. minuti, ko je Majcen izrabil zmedo v kazenskem prostoru Rosandre ter je neubranljivo streljal.

V nadaljevanju so «rdečarji» rumenili še naprej, vendar ni jim uspelo podvojiti. Minuto pred koncem so imeli gostje stoočstno priložnost, Ferfolja pa je z odlično padaro preprečil izenačenje.

M. K.

Giarzole A — Gaja 4:0 (3:0)

GAJA: Moro, Milkovič, Brass, Križmančič, Grisoni, Davanzo, Merlo, Romanazzi, Angelucci, Kralj, Ražem.

Gajevci še niso preboleli krize, ki jih je zajela pred tremi koili. Tudi tokrat so pred našo nogometiško doživeli visok poraz, ki je bil povsem nepričakovan. Igrali so nepovezano in nekoliko prepočasno v obrambi.

Domaćini so bili že v prvem polčasu boljši od gajevcev, ki so bili stalno v težavah. Že v tem delu so tako dosegli kar tri gole in pri tem se je v bistvu tekma tudi končala.

V drugem polčasu so naši predstavniki igrali nekoliko živahneje, a so bili še vedno prepočasni, da bi lahko spravili v zadrego domačine, ki so dosegli še en gol. Njihova zmaga je bila povsem zaslužena.

Vesna — Costalunga 2:0 (1:0)

STRELCA: v 20. min. p.p. Valente, v 10. min. d.p. Sodomaco.

VESNA: Košta, Zuliani, Russignan, Tamaro, Coglienna, Valente, Majcen, Sodomaco, Lanza, Tencel, Zucca.

Na razmočenem igrišču je Vesna v nedeljo dokaj prepričljivo premagala ekipo Costalunga. Kriški nogometaši so tokrat zadovoljili predvsem zaradi odločnosti v obrambi. Tamaro in Zuliani sta namreč hladnokrvno odvrčala vse napade domaćinov. Valente pa je uspešno zaigral na sredini igrišča in je z lepimi podajami zalagal prvo vrsto, tako da so Križani že v prvem polčasu prešli v vodstvo.

Gol je dosegel prav Valente. V drugem polčasu so Križani podvojili izid po zaslugi Sodomaca, ki je dosegel res edinstveni gol: preigrail je kar sedem igralcev in je nato obdesno «položil» žogo v nasprotna vrata.

B. I.

Roianese — Union 1:1

UNION: Servigliani, Malalan, Bencic, Esposito, Babuder, Boschetti, Stigli, Colja, Kapi, Paludetto, Butul, (Čok, Koci).

ROIANESE: Clementi, Chermaz, Rutigliano, Corenica, Podreka, Valvassori, Babuder, Boccia, Tropeano, Andone, Verch (Carli, Bericari).

Strelca: Verch v 12. min. p.p., Paludetto v 20. min. p.p.

Nasprotniki Uniona so v nedeljo izenačili proti sibli enajsterici Roianese. Podlonejerci so šli na igrišče prepričani v izdatno zmago, po desetih minutah igre pa so morali že zasledovati izenačenje, ki so ga dosegli sicer že v prvem polčasu, niso pa pokazali take igre, ki bi jo opravičevala. Union napreduje kar počasi na lestvici, saj ni dosegel še nikdar zmago. Edino, kar mu je uspelo doseči, so mnogi remiji poleg enega poraza.

Rezerzni vratar Uniona Sergej Čok, ki si tekmo vedno ogleduje z roba igrišča, ni bil preveč zadovoljen s svojimi tovariši: «Obramba

je sredina igrišča tudi, napada pa ni. Edini, ki nekaj dela v napadnih vrsti, je Lappi. Dances bi lahko zmagali, če ne bi bilo sodnika, ki nas je zelo oškodoval, a tudi nasprotnika.»

RADI

Primorje — Rosandra Z. 1:0 (1:0)

PRIMORJE: Ferfolja, Blažina, Kapun, S. Husu, Milčič, V. Husu, Kralj, Mastrutti, Locasto, Černjava, Majcen (Timus).

ROSANDRA Z.: Siccardi, Ferruglio, Gregorati, Degradisi, Cervo, Hlaca, Zanzarelli, Seston, Meloni, Tauriani, Zohli, 13. Clai.

STRELCA: v 14. min. p.p. Majcen.

Nasprotniki Primorja nadaljevali so pozitivnimi nastopi. V nedeljo so premagali Rosandro z 1:0. Zmaga Prosečanov je bila povsem zaslužena, saj so nadigrali nasprotnika tako na tehnični, kot na konjijski ravni. Bili so vedno v premoči in so dosegli samo gol prednosti zaradi oklepanja padalcev.

V obrambi sta se še enkrat izkazala branilca Blažina in Kapun. Milčič je preveč preigral, vsekakor pa je tudi on pozitivno vplaval svojo nalogo. Posebno pohvalo zasluži vratar Ferfolja, ki je z izrednim posegom v zadnji minuti rešil zmago. Na sredini igrišča je manjkal Gabriel Husu, ki je igral z mladinsko ekipo, vendar Černjava ga je dobro nadomestil. V napadu je bilo opaziti preveč neodločnosti in preigravanja (Locasto).

Prosečani so pričeli z izrednim ritmom ter so si že v prvih minutah pripravili nekaj priložnosti za gol. Zadelek so dosegli v 14. minuti, ko je Majcen izrabil zmedo v kazenskem prostoru Rosandre ter je neubranljivo streljal.

V nadaljevanju so «rdečarji» rumenili še naprej, vendar ni jim uspelo podvojiti. Minuto pred koncem so imeli gostje stoočstno priložnost, Ferfolja pa je z odlično padaro preprečil izenačenje.

M. K.

Giarzole A — Gaja 4:0 (3:0)

GAJA: Moro, Milkovič, Brass, Križmančič, Grisoni, Davanzo, Merlo, Romanazzi, Angelucci, Kralj, Ražem.

Gajevci še niso preboleli krize, ki jih je zajela pred tremi koili. Tudi tokrat so pred našo nogometiško doživeli visok poraz, ki je bil povsem nepričakovan. Igrali so nepovezano in nekoliko prepočasno v obrambi.

PREISKAVA O FELTRINELLIJEVI SMRTI ZAŠLA V SLEPO ULICO?

Dr. Viola ponovno zaslišal odv. Lazagno, Sabo in Viela

Obtoženci so potrdili svoje prvotne izjave - Kakšne dokaze so zbrali proti odv. Lazagni? - Bandit Messina in Feltrinelli

MILANO, 25. — Namestnik milanskega državnega pravdnika dr. Viola, ki vodi preiskavo o skrivnostni smrti milanskega založnika Feltrinelli, je danes zaslišal odv. Lazagno, Augusta Viela in Giuseppe Sabo.

Dr. Viola je najprej zaslišal Viela, ki je potrdil izjave prejšnjih dni in sicer, da je spoznal Sabo le tri dni pred aretacijo. Nato je prišel na vrsto Sabo, ki ni hotel odgovoriti na celo vrsto vprašanj.

V zvezi s tem mladeničem se je izvedelo nekaj precej zanimivega. Preden je elektrotenhnik zapustil Sardinijo, so ga v vasi Bolotana vsi imeli za desničarskega kvaklunkista, ko pa se je izselil v Nemčijo se je nenaodoma prelevil v revolucionarja. Kaže tudi, da je bilo zelo lahko vplivati na mladeniča, zanimivo bi bilo vedeti, kdo je izvajal pritisk na njega.

Po Sabi se je dr. Viola lotil genovskega odveta Lazagne, ki je že več kot mesec dni v zaporu. Kaže, da ga ni obtožil točno določenih prekrškov, pač pa da se je še vedno zelo zanimal za potrdila o stalnem bivalstvi, ki naj bi jih odvednik uporabil za nakup furgona volkswagen in avta fiat 124. Govori se, da je sodnik zelo silil v Lazagno, da bi zvedel kakšna je bila njegova vloga pri nakupu vozila.

Genovski odvetnik je še vedno osumljen, da je sodeloval pri atentatu v Segrateju in San Vittu, vendar od sedaj sodna oblast ni še precizirala sodni potrditvi. Med častniki, ki od blizu sledijo aferi Feltrinelli je zelo razširjen vtis, da preiskovalni organi niso zbrali potrdil niti nobenih dokazov, razen tega, da je poznal pokojnega založnika, da sta bila obiskavala v Avstriji in da je kupil zanj hišo v Borghetu. Tega pa Lazagno ni nikoli zanimal. Sodniki so že večkrat izjavili, da bodo posneli vse obtožbe proti genovskemu odvetniku ob primernem času, vti pa da niso zbrali ničesar in da nimajo dokazov v svoji mahn. Je zelo razširjen. Dejstvo je, da so preiskovalni organi izrabili Feltrinellijevo smrt za preiskave v določenih krogih, kot so bile hiše nekega na domovih genovskih odvetnikov in podobno. To je priznal tudi načelnik državnega pravdnictva De Peppo, ki pa je dodal, da bodo ob pravem času vse rezultate povedali z založnikovo smrtjo.

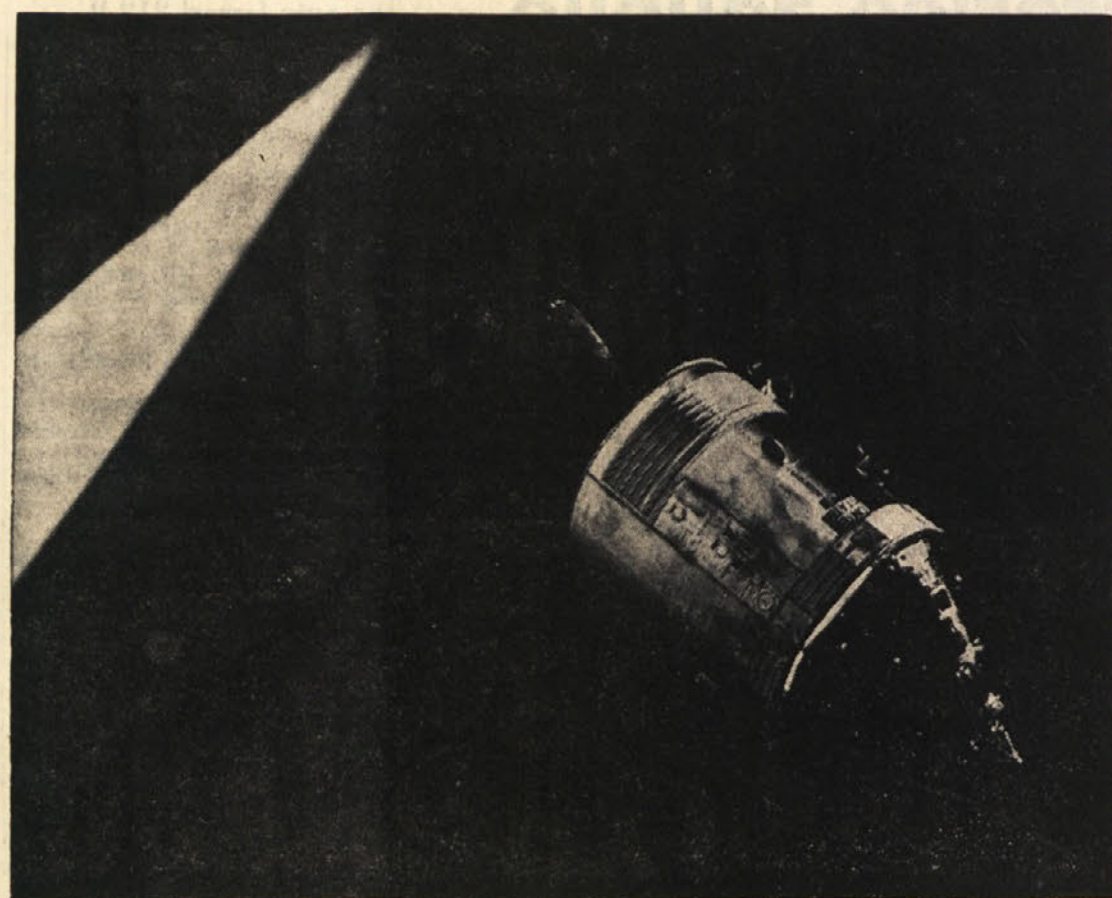
Pred nekaj dnevi so karabinjerji izvedli tudi preiskavo na domu bivšega partizanskega poveljnika Lu-china dal Vermeja, vendar niso našli ničesar. Dal Verme je ob koncu preiskave bridko komentiral: «Dvakrat so agenti prišli k meni za preiskavo: leta 1944 in danes».

Včeraj je dr. Colato, ki skupaj z dr. Violo vodi preiskavo o domnevnem Feltrinellijevem rovarjenju na

kajšnje področje potovali v Italijo.

Predstavniki koprškega zavoda za zdravstveno varstvo so obvestili predsednika koprške občinske skupščine, da na celotnem koprskem področju ni bilo niti enega primerne obolenja za črni kozo, prav tako pa nobenega sumljivega primera. Kljub vsemu bodo zdravstveni delavci še naprej pripravljeni, dokler ne bo uradnega obvestila, da Jugoslavija ni več ogrožena področje. To pa bo 30 dni po zadnjem primeru obolenja za črni kozo. V naslednjih tednih bodo akcijo cepljenja povsem zaključili, kar pomeni, da bodo cepili še do ločen odstotek šolske mladine, kot pa tiste, ki se jim koze še niso prijele ter bolnike, ki so medtem ozdraveli.

L. O.

Poveljniški modul «Casper» vesoljske ladje «Apollo 16» je zapustil območje Lunine privlačnosti ter se z rastočo hitrostjo bliža Zemlji. Jutri zvečer bo pristal v Tihem oceanu

ZARADI PRODORA HLADNEGA ZRAKA Z ZAHODA

Dež in snežne nevihte v Jugoslaviji in Italiji

Zelo otežkočen cestni in pomorski promet
Slabo vreme tudi v zahodni in severni Evropi

BEOGRAD, 25. — Preteklo noč in danes je skoraj v vseh krajih Jugoslavije prišlo do nagle ohladike. Na ločenih področjih je padlo od 10 do 20 cm snega. Na področju koprškega zavoda za zdravstveno varstvo ter predstavniki drugih ustanov, ki so sodelovali pri cepljenju prebivalstva ter se jim zahvalili za potrjevalno delo. Na področju koprškega zavoda za zdravstveno varstvo, ki je v posameznih dneh cepilo na terenu tudi na 29 ekip, zdravstveni in administrativni delavci pa so bili praktično mobilizirani od jutra do večera in v mnogih primerih tudi ponoči. Na vsem koprskem področju ni bilo niti enega primera zdravstvenega ali administrativnega delavca, ki bi zavrnil poziv za sodelovanje v akciji, ne glede na to, ali je šlo za delovni dan ali za praznik, za dnevno ali nočno delo.

Temu primerno so bili tudi rezultati akcije, za katero lahko rečemo, da je na Koprskem skoraj 100-odstotno uspešna. Cepili so okrog 85 odstotkov prebivalstva in so bili izvedli le bolniki ter šolska mladina, ki je bila cepljena pred kratkim. Na področju regije so cepili 107 tisoč ljudi, pri čemer so všteli tudi domače in tuji turisti ter nekateri prebivalci sosednje hrvatske Istre, ki so skozi tu-

si Sloveniji neurje se ni povzročilo posebnih težav, toda snežilo je skoraj povsod nad 500 metri nadmorske višine. Zato se je potnikom, ki so potovali iz Ljubljane proti Trstu ali proti Bledu, nudila povsod približno enaka slika: kraji, ki so ležali le malo nad glavnimi cestami, so bili pobeljeni. Snežilo je v Kranski gori ter sploh v vsem severozahodnem delu Slovenije. Občutno so bile snežne padavine tudi v okolici Logatca, Planine, Postojne in celo še bliže Trstu. Vse pobočje Nanosa je bilo skoraj popolnoma pobeljeno. V popoldanskem urah je snežilo celo na Krasu.

Kar se tiče stanja rek javljajo, da je Drava v Podravini v mnogih krajih prestopila bregove zaradi česar so vzdolž obale proglasil trestno stanje. Na ogrožena področja so poslali čolne in tehnična sredstva za graditve in utrjevanje nasipov.

Sedanje slabo vreme spada v okvir večjih vremenskih motenj, ki jih pogaja precej nizki zračni pritisk v Sredozemlju, medtem ko je v zahodni in severozahodni Evropi nastal prostozračni visoki tlak. V tem trenutku nastopijo izredno visoki zračni pritiski, zaradi česar se proti Sredozemlju valjajo velike hladne zračne mase. Ob precej visoki vlažnosti in gnetu so nastali na Sredozemlju pogostejši hurovi, ki jih pogostijo tudi izredno visoki zračni pritiski, zaradi česar se proti Sredozemlju valjajo velike hladne zračne mase. Ob precej visoki vlažnosti in gnetu so nastali na Sredozemlju pogostejši hurovi, ki jih pogostijo tudi izredno visoki zračni pritiski, zaradi česar se proti Sredozemlju valjajo velike hladne zračne mase.

TURIN, 25. — Danes je snežilo v mnogih krajih v Piemontu, posebno pri Pinerolu, Cuneu in drugje. V visoki legah so bile snežne nevihte, medtem, ko je v ravninah padlo močan veter, ki je podril mnoga drevesa. Vse to je zelo oviralo cestni promet. V nekaterih krajih je snežna odeja dosegla 20 cm debelosti. Pri Monginevru so se znašli v težavah številni avtomobilisti, ki niso bili opremljeni z verigami, ali snežnimi gumami. Pri Clavieru je temperatura padla na 5 stopinj pod ničlo.

Od davi sneži tudi v vsej zgornji dolini Aosta, in sicer nad 600 metri nadmorske višine. Tudi tu je zapadlo do 20 centimetrov snega. Pravijo, da je zadnjič v teh krajih sneg zapadel v tem letnem času v takem izmeru 25. aprila leta 1945, to se pravi na dan osvoboditve Italije.

Danes je snežilo tudi na gorski verigi Apennin, medtem ko je v Emiliji in v Toskani na splošno deževalo. O slabem vremenu poročajo tudi iz Zahodne Nemčije, Danske, Švedske, Norveške, Španije in Portugalske.

Dr. Duke ni šlo za težjo okvaro, ne hote pretrgal neki električni kabel in da se je potem ponesrečil še poskus strogolavljenja ladje «Orion» na Lunine površine (tudi zaradi človeške pomoči, kar pa je ujenjkanom in strokovnjakom na Zemlji odvzelo možnost, da bi proizvedli učinek udarca zgornjega dela «dema» ob lunarno površino s pomočjo posebnih aparatov, ki sta jih Duke in Young namestila na Lunini površini).

Zaradi nenadne spremembe načrta poleta so bili vsi trije kozmonavti precej živčni, kar so opazili tudi v Houstonu. Na vesoljskem srednjem s tem opravili razne pomanjkljivosti, med katere spada tudi ponesrečen poskus strogolavljenja lema na Lunino površino. Zgornji del «Oriona» bo odšel letel okoli Lune osem mesecev in pol preden bo padel na njeno površino.

Da bi nekoliko popravili vzdušje, so sami kozmonavti predlagali vesoljskemu središču v Houstonu, da bi pripravili nekaj posnetkov izven programa.

JUTRI ZVEČER PRISTANEK «APOLLA 16» NA TIHEM OCEANU

Po zaključku uspešne odprave se kozmonavti vračajo na Zemljo

Potovanje ameriške vesoljske ladje je le v grobih obrisih potekalo po predvidenem načrtu - Televizijska oddaja izven programa - Mattingly v vesolju

HOUSTON, 25. — Posadko «apolla 16» so danes zbudili okoli 16.40 (po srednjeevropskem času) ob 21.15, ko pilot vesoljske ladje «Casper» Tom Mattingly izstopil iz ladje ter ob 21.45 prišel na površje. Vse veliki razdalji se je ostro izoblikoval eno uro. Mattingly bo povezan z vesoljsko ladjo s kablom ter se bo premaknil v dolžini osem metrov od ladje sami. Pri premikanju bo uporabljal kovinske ročaje in drog od ladje, da bi prišel do kraja, kjer so namestili dve snemalni kameri ter princel s seboj filine, ki sta jih posneli.

Kozmonavti bo moral nadalje opraviti še en pomemben poskus, ki zadeva izpostavitve sončnim (kozmičnim in drugim) žarkom posodo, v katero so strokovnjaki namestili nekaj 60 milijonov bakterij, virusov in gob. Mattingly bo moral odkriti posodo ter jo usmeriti proti Soncu. Nato jo bo spet pokril ter prinesel s seboj v vesoljsko ladjo. S tem eksperimentom nameravajo preučiti v laboratoriju, kakšen učinek imajo na živce organizme sončna žarčenja (ultravijolična), praznina in pomanjkanje težnosti. Mattingly se bo vrnil v poveljniško ladjo ob 22.11.

«Apollo 16» potuje sedaj, ko pišemo te vrstice, v smeri proti Zemlji s hitrostjo 4100 km na uro. Od Zemlje je še oddaljen 333.350 km. Vesoljska ladja bo pristala na Tihem oceanu pojutrinjem v bližini ravnika, kakih 2280 km južno od Havajskih otokov. Ustanova NASA je sporočila, da bomo v trenutku pristanka vremenske razmere ugodne in da bo morje mirno.

Pobuda «apolla 16» je bila zelo razburkana. Nekateri odgovorni funkcionar v Houstonu je izjavil, da je bilo napravljenih pri načrtu več popravkov, kot je bilo izvedenih poskusov, manevrov ter raznih drugih operacij, ki jih je načrt predvideval. Zdaj se, je dejal funkcionar, šlo da bi po tipičnih listih programa, kot da se krepilji, ki jih je prej namočila v črnilu. Odprava «apolla 16» je res doživela pri vsem svojem izvajanju načrta številne težave. Ne glede na to, da se je ponesrečil eden od najbolj pričakovanih eksperimentov, to je merjenje toplotnih učinkov v zgornjih plasteh Lune, ker je kozmonavt Duke nehotično pretrgal neki električni kabel in da se je potem ponesrečil še poskus strogolavljenja ladje «Orion» na Lunine površine (tudi zaradi človeške pomoči, kar pa je ujenjkanom in strokovnjakom na Zemlji odvzelo možnost, da bi proizvedli učinek udarca zgornjega dela «dema» ob lunarno površino s pomočjo posebnih aparatov, ki sta jih Duke in Young namestila na Lunini površini).

Zaradi nenadne spremembe načrta poleta so bili vsi trije kozmonavti precej živčni, kar so opazili tudi v Houstonu. Na vesoljskem srednjem s tem opravili razne pomanjkljivosti, med katere spada tudi ponesrečen poskus strogolavljenja lema na Lunino površino. Zgornji del «Oriona» bo odšel letel okoli Lune osem mesecev in pol preden bo padel na njeno površino.

Da bi nekoliko popravili vzdušje, so sami kozmonavti predlagali vesoljskemu središču v Houstonu, da bi pripravili nekaj posnetkov izven programa.

Sovjetski Barnard

(Nadaljevanje na 6. strani)

čela z eksperimenti. Ko je za te poskuse zvedel prof. Nikolaj Amosov, eden največjih sovjetskih kirurgov, ki je danes znan po vsej zemeljski krogli zaradi revolucionarne tehnike in zares originalnih teoretskih študij, ji je predlagal, naj pride na njegovo kievsko kliniko.

«Težkih operacij nikoli ne pozabimo — pravi Helena Sidorenko. — «Tehnični aspekti operacij mora v vsakem primeru odstopiti prvo mesto spoznanju, da gre za človeško življenje. Res je, da je neka operacija sama zase lahko izredno zanimiva, vendar je človek, ki je na operacijski mizi, tisti, ki največ pomeni. V spominu se mi vedno prepletata dva činitelja, kadar se v spominu vrnem na prvo svojo operacijo ob pomoči naprave srce-pljuča. Gre za to, da so srce, ki ga je treba operirati «zaustavi», da pa se hkrati krvni odtok zagotovi s pomočjo naprave, ki deluje kot črpalca, kot deluje srčna mišica v normalnem življenju. Tedaj sem morala operirati deklico šestih let. Ime ji je bilo Ulja in je imela disfunkcijo na membrani, ki deli srčne predvode. Na vsak način je šlo za tvegano operacijo.

Na pisalni mizi Helene Sidorenko je fotografija njene sestre Andreja. «Ne boste mi verjeli, vendar Andrej ni med tistimi, ki me občudujejo. Nasprotno, njemu medicina ne leži. Hotel bi postal pilot in letel se, da sva se z možem oddčila za kirurgijo, ne pa za letalstvo».

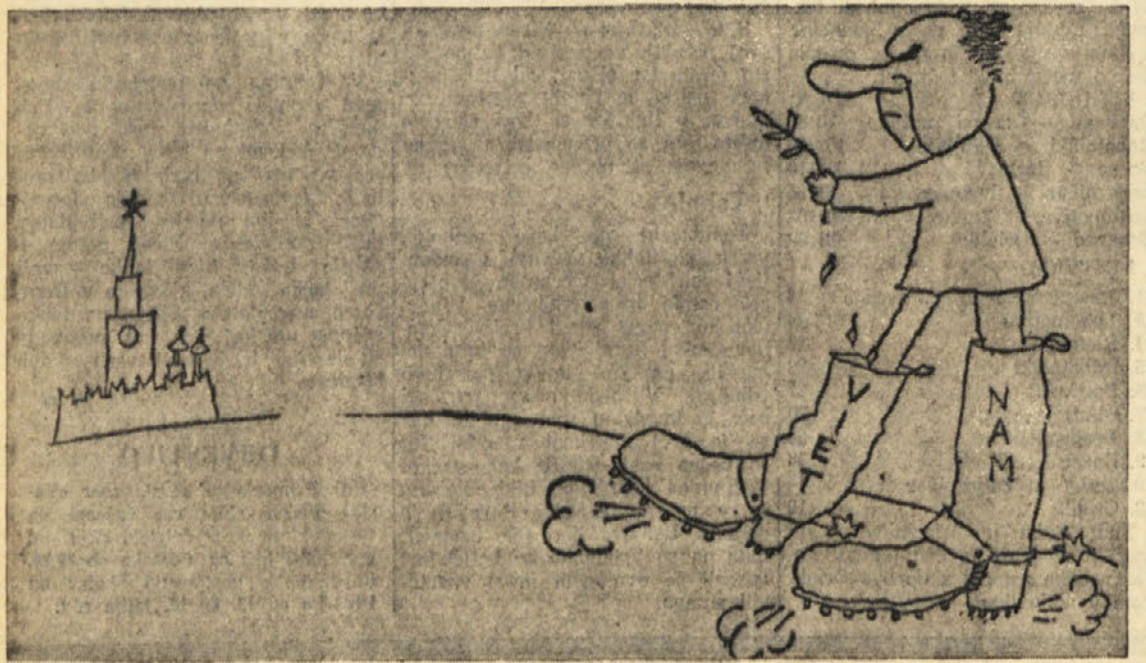
Sovjetska zdravnica, ki ima veliko dela v bolnišnici, najde dovolj časa za učenje angleščine, za razvedrilo pa ji služi glasba. Strogo zaupno pa je priznala, da ima še eno strast: preden zaspi, prebere nekaj odstavkov iz kakšne detektivke ali pa nekaj strani iz kake knjige o fantastični znanosti. Slovita sovjetska zdravnica, ki je rešila že na tisoče življenj, pravi, da si detektivke služijo kot razbremenitev kot razvedrilo po napornem dnevnem delu.

jo. Sam prof. Amosov je bil v tem primeru moj asistent. Učitelj mi je služil za pomočnika, da bi me hrabil. Zdelo se je, da vse poteka v najboljšem redu in to kljub razumljivi napetosti. Toda nekaj ur po operaciji se je stanje deklice naglo poslabšalo in Ulja je izgubila zavest. Pet dni in pet noči je bila med življenjem in smrtjo in jaz se ves ta čas nisem premaknila od njene glave. Z vsemi svojimi močmi sem hotela izsiliti od proroče, da ostane pri življenju. Bilo je to v maju in dačev znamo kievski kostanji so bili vsi v cvetju, bili so znak zmage, mladi nam zimo, zmage življenja nad smrtjo. In to znanje obkrože je še bolj pritiskalo na moje duševno stanje. In deklica se je vendarle rešila. Danes je Ulja že odrasla in prav pred nekaj dnevi mi je prišla povedat, da se je oddčila za medicino».

Ustaski agitatorji pred zagrebskim sodiščem

ZAGREB, 25. — Pred okrajšanim sodiščem v Zagrebu se je začel proces proti skupini iz elektronskega računalnega centra v Zagrebu, katere je javni tožilec obtožil sovražnega delovanja proti narodu in državi. Obtoženi so študenti elektrotehnične fakultete Milovan Pavličević, inženir Fran Perudović, programerka Nada Čulo, študent geologije Ivan Ivičević in elektrotehničar Miljenko Gospić. Prva obtožba Ivan Ivičević in drugo obtožbo namenu rusenja državne in druge bene ureditve povezovala z enigmatično «organizacijo «Hrvaški narodni odredi» in da sta skupno z ostalimi obtoženimi skrivno sovražno propagando. Danes je bil zaslišan Milovan Pavličević, pri katerem so preiskavi našli večjo količino sovražnega gradiva iz izredno dobno. Obtoženece so branili, da to gradivo dobijo od svojega profesorja Anteja Velića, in da je šlo za to, da so mu to gradivo preko Velića, za katerega ne ve kje nahajala, podtaknili nekateri iz centra.

BEOGRAD, 25. — Po sporočilu štaba za zdravstveno zaščito prebivalstva pred črni kozo, ki je zveznem tatištvu za delo in socialno politiko v zadnjih sedmih dneh ni bilo novih primerov obolenja.

Neustrezna obutev Politika (Beograd)

DRZNA AKCIJA URUGVAJSKIH GVERILCEV

Tupamari ugrabili predsednika poslanske zbornice

Delovanje skupine smrti - Dvaindvajset delavcev in gverilcev ubitih v 10 dneh

MONTEVIDEO, 25. — Urugvajski mestni gverilec Tupamaros so danes ugrabili predsednika poslanske zbornice v Montevideu Hectorja Gutierrezza Ruizza. V pismu, ki ga je predsednik zbornice poslal predsedniku stranke «Bianco» kateri pripada Ruiz trdi, da ga bodo gverilec zadržali 48 ur.

Vest o ugrabitvi so sporočili pripadniki omenjene stranke, ki so trdili, da so trije oboroženi mladeniči danes ponoči vtrli v Ruizovo stanovanje in ga za kralj, naj jim sledi. Na njihov ukaz, naj bi predsednik zbornice napisal tudi omenjeno pismo.

Dobro obveščen krog trdijo, da gre tokrat za svojevitega urabiteve. Kaže namreč, da so gverilci ugrabili predsednika zbornice, da bi pripravili sodečenje med njim in policijskim funkcionarjem, katerega so ugrabili februarja letos. Policist Nelson Bardsio je namreč priznal, da deluje v Urugvaju skupina smrtni, ki je pripravila že več bombnih

atentatov in umorov pripadnikov levičarskih strank. Gverilci so dan po zverinskem napadu policije na sedež urugvajske komunistične partije, v katerem je umrlo osem delavcev, razdelili po mestu letake, v katerih so objavili Bardsiove izjave.

O skupini smrti so v montevidejskem parlamentu, že razpravljali. Vprašanje so sprožili poslanci levičarske skupine «Frente amplio». Debatu pa se je zaključila 15. aprila, ko je parlament odobril obsedno stanje za borbo proti Tupamarom, ki ga je zahteval predsednik Bordaberry. Ta, ki je prišel na oblast 1. marca, je obljubil, da bo strli gverilsko gibanje. Zato je proglasil obsedno stanje za 90 dni, katerega je zmanjšal pod pritiskom levičarskih strank in javnega mnenja. V zvezi s proglasitvijo izrednega stanja, v okvir katerega spada tudi zverinski napad na sedež komunistične partije, so oblasti prepovedale vsakršno širjenje vesti v zve-

zi z borbo proti gverilcem. Kljub temu pa se je izvedelo, da je številni smrtnih žrtev, od tragičnega petka, ko je izgubilo življenje 8 delavcev, naraslo na 22. Oblasti trdijo, da so prejšnji teden vojaki ubili nekaj gverilcev, štiri ali pet pa so jih aretirali.

Tupamari so 15. aprila povabili vse poslance, naj obiščejo Bardsio, ki je zapt v ljudskem zaporu. Vabilu so, kot smo že omenili, dodali izjavo policijskega funkcionarja, v kateri je slednji obtožil visoke funkcionarje, bivše funkcionarje, ter policijske častnike in agente, da so člani skupine smrti. Bardsio je povedal več imen, članov te zloglasne skupine in jih je tudi obtožil, da so pred nekaj meseci ubili predstavnika levičarskih strank Hectorja Castagneta, ki je skrivnostno izginil, pred šestimi meseci. Po izjavah ugrabljenega policijskega funkcionarja, je bilvi podtalnik za notranje zadeve Carlos Piran koordiniral akcijo članov skupine

smrti in agentov ameriške vohanske službe CIA, ki so bili vpleteni v Castagnetov umor.

Urugvajski režim zgražuje iz dneva v dan svojo represijo proti levičarskim gibanjem. Po množičnem umoru komunističnih aktivistov, ki je izrazil gnev in odpor urugvajškega prebivalstva, so vojaške oblasti danes prepovedale javno kritizirati način boja proti gverilcem. Zelo verjetno so se oblasti oddolile za tak ukrep, ker se bliža praznik dela. Največja sindikalna organizacija je že sporočila, da se bo 1. maja poklonila spomenu osmih ugrabljenih delavcev. Oblasti na to izjavile, da bodo kontrolirale vse govorice in da bodo zaprle kogar bi si upal kritizirati zveriskno represijo urugvajskega režima.

Urugvajski gverilci so osvobodili ugrabljenega predsednika po 24 urah. Po osvoboditvi so Tupamari izjavili, da so peljali Ruizza v ljudski zapor, kjer je zaslišal Nelsona Bardsio.

Radio Vele

SREDA, 26. APRILA 1972

TRST A		II. PROGRAM	
7.15, 8.15, 11.30, 14.15, 17.15, 22.15 Poročila; 7.05 Jutranja glasba; 11.40 Radio za šole; 12.00 Opoldne z vami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Za mlade poslušalce; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.50 Slovenski komorni orkester; 19.25 Zbori in folklor; 20.00 Sport; 20.30 Simf. koncert; 22.05 Zabavna glasba.		7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 12.30, 13.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30, 22.00 Poročila; 7.40 Pojeta Georges Moustaki in Marcella; 8.40 Operni odlomki; 9.35 Orkestri; 9.50 Radijska igra; 10.05 Plošče; 13.35 Telefonski pogovori; 12.40 Spored s P. Villagiom; 13.50 Kako in zakaj; 14.00 in 15.00 Plošče; 16.00 Draga Rai; 18.15 Plošče; 18.40 Vprašaj; 19.00 Spored z R. Palmerjem; 20.10 Srečanje petih; 22.40 Radijska predaja; 23.20 Lahka glasba.	
TRST B		III. PROGRAM	
12.10 Plošče; 14.45 Tretja stran; 15.10 Srečanje z avtorjem; 16.15 Simf. koncert.		10.00 Koncert za začetek; 11.00 Mozartov koncert; 11.40 Ital. sodobna glasba; 12.20 Operni odlomki; 13.00 Medigra; 14.30 Milhaudov portret; 15.30 Glasba in poezija; 16.15 Antologija izvajalcev; 18.45 Mali planet; 19.15 Vskovske črne koncerte; 20.15 Sodobna francoska filozofija; 21.30 Simf. glasba.	
KOPER		FILODUFIZIJA	
6.30, 7.00, 10.00, 12.30, 14.00, 17.00, 19.15, 22.15 Poročila; 6.40 Jutranja glasba; 8.00 Revija pevcev; 8.30 Današnji gostje; 9.00 Otroški kotiček; 9.15 Juke box; 10.05 Medigra; 12.15 Priljubljeno jim; 11.00 Mail koncert; 11.30 Revija ritmov in popevk; 12.00, 12.45 in 13.07 Glasba po željah; 14.15 Ansambli; 14.40 Zabavna glasba; 15.00 Prens RL; 15.00 Od Triglava do Jadrana; 16.00 Primorski dnevniki; 16.20 Iz priljubljenih oper; 17.10 Vasi pevci; 17.30 Lovčeva glasba; 18.15 Orkestri; 18.30 Plošče; 19.30 Prens RL; 22.15 Pop jazz; 22.35 Komorna glasba; Prens RL.		8.00 Koncert za začetek; 9.15 Ital. sodobna glasba; 9.45 Baročni koncert; 10.20 Fagotist Zuckermann; 11.00 Medigra; 12.00 Glasba; 19.00 Plošče; 12.30 Plošče; 13.30 Simf. koncert.	
NACIONALNI PROGRAM		SLOVENIJA	
7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00 Poročila; 7.10 Jutranja glasba; 8.30 Popevke; 9.15 Vi in jaz; 11.30 Radio za šole; 12.10 Glasbena oddaja; 13.15 Zgodovina ital. popevke; 14.00 Veselo popoldne; 16.00 Otroški kotiček; 16.20 Za vas mlade; 18.20 Kako in zakaj; 19.30 Srečanje s Cherubini; 19.50 Plošče; 20.20 Odhod in prihod; 21.15 Volilna tribuna; 22.15 Operni odlomki; 23.15 Popevke.		7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00, 24.00 Poročila; 8.10 Glasbena matineja; 9.05 Za mlade radovedne; 9.40 Iz glasbenih šol; 10.20 Pri vas doma; 12.10 Leoncavallo; «Gluma»; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 «Od vasi do vasi»; 13.15 Zabavna glasba; 14.10 Zamejski zbori po; 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 «Tek ob	
ITAL. TELEVIIZIA		II. KANAL	
10.30 TV v šoli; 12.30 Kulturna oddaja; 13.00 Oddaja o ribolovu; 13.30 Dnevnik; 14.00 Pedagogična oddaja; 15.00 TV v šoli; tečaj angleščine; 16.00 Srednja šola; 16.30 V šola srednja šola; 17.00 TV v šoli; 17.30 Dnevnik; 18.00 Najmlajši; 18.30 Dnevnik; 19.00 TV za otroke; TV film; «Ne streljajte na levo»; 19.30 Martinejev portret; 19.15 Kulturna oddaja; Kako izvolimo parno med; 19.45 Sport in kronike; 20.30 Dnevnik; 21.00 Volilna tribuna; 21.30 na konferenca tajnika P.L. Malagodi; 22.00 Celovečerni film; «Moj izredni sin»; 23.30 Dnevnik.		21.00 Dnevnik; 21.15 Jaz in ti; 21.30 Mislimo z možgani; 22.00 Neposreden prenos športnega dogodka.	
JUG. TELEVIIZIA		KOPRSKA BARVNA TV	
8.20 TV v šoli; 16.25 Podjetje priznanj osvobodilne fronte; 17.30 Don Kihot; 18.30 Zdar zaor prazni; o svobodi; 19.05 Od filma do filma; 19.30 S kamera po svetu; 20.30 Dnevnik; 20.45 Sedmina; 22.05 Plošče; 22.30 Dnevnik; 23.00 Dnevnik; 23.30 Dnevnik.		20.00 Otroški kotiček — Mr. P.; 20.15 Dnevnik; 20.30 Civilna; 21.15 Optajška poma; 21.30 Dnevnik.	